

บทที่ 3

ปัญหาคำมั่นฝ่ายเดียวของรัฐที่ได้รับการวินิจฉัยโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

หากพิจารณาถึงปัญหาคำมั่นฝ่ายเดียว (unilateral promise) หรือคำประกาศฝ่ายเดียวของรัฐในทางระหว่างประเทศ (unilateral declarations of States) ซึ่งก่อให้เกิดพันธกรณี (obligation) แก่รัฐผู้ก่อตั้งคำประกาศ อันถือได้ว่าเป็นการกระทำฝ่ายเดียวของรัฐที่มีผลเป็นเอกเทศ ซึ่งกระบวนการของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดกฎเกณฑ์และผลทางกฎหมายดังกล่าว และเหตุที่แนวคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (The Jurisprudence of the International Court of Justice) ได้มีส่วนอย่างมากในการพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศจากการมีส่วนร่วมในการเร่งรัดกระบวนการสร้างและการเกิดของหลักกฎหมายระหว่างประเทศใหม่ๆ ถึงแม้ว่าตามหลักการแล้วคำพิพากษาระหว่างประเทศน่าจะเป็นเพียงหลักฐานหรือข้อพิสูจน์ของหลักกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศนำมาปรับใช้ในรูปแบบที่ดีมากกว่าที่จะเป็นบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศก็ตาม ทั้งนี้ ในบทนี้จะได้ยกปัญหาคำมั่นฝ่ายเดียวของรัฐที่ได้รับการวินิจฉัยโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดีสถานะทางกฎหมายของกรีนแลนด์ตะวันออก ค.ศ.1933 และคดีการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ ค.ศ.1974 ซึ่งศาลฯ มีส่วนในการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้

3.1 คำประกาศของนายเฮียเลินในคดีสถานะทางกฎหมายของกรีนแลนด์ตะวันออก ค.ศ.1933

คำประกาศของนายเฮียเลิน (Ihlen Declaration) ได้รับการพิจารณาในคดีสถานะทางกฎหมายของกรีนแลนด์ตะวันออก ค.ศ.1933 ซึ่งศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศ (Permanent Court of International Justice) ได้หยิบยกขึ้นวินิจฉัยในประเด็นเรื่องอำนาจอธิปไตยของกรีนแลนด์ตะวันออก โดยได้สร้างหลักเกณฑ์ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องต่อคำประกาศฝ่ายเดียวของรัฐ ด้วยวาจาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศที่ได้แจ้งต่อรัฐมนตรีของอีกรัฐหนึ่งสามารถทำให้เกิดข้อผูกมัด (undertaking) ที่เกี่ยวข้องกับคำประกาศได้ และทำให้รัฐผู้ประกาศมีพันธกรณี (obligation) ทางกฎหมายระหว่างประเทศที่จะต้องละเว้นจากการโต้แย้งอำนาจอธิปไตยเหนือกรีนแลนด์ทั้งหมด และยิ่งไปกว่านั้น (fortiori) จะต้องละเว้นจากการเข้าครอบครองส่วนหนึ่งส่วน

ไคโนกรีนแลนด์ ซึ่งคำพิพากษาดังกล่าวนี้นับเป็นจุดเริ่มต้นในการพิจารณาประเด็นปัญหาที่เกิดจากการกระทำฝ่ายเดียวกรณีนี้

3.1.1 มูลเหตุแห่งคดี

มูลเหตุแห่งคดีสืบเนื่องมาจากในวันที่ 10 กรกฎาคม ค.ศ.1931 ทางรัฐบาลแห่งนอร์เวย์ได้เข้าครอบครองดินแดนซึ่งถูกขนานนามว่า Eirik Raudes Land¹ อันตั้งอยู่ด้านทางฝั่งตะวันออกของกรีนแลนด์นอกเขตอาณานิคมของชาวเดนมาร์ก และได้มีการประกาศว่าดินแดนดังกล่าวอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของนอร์เวย์อันก่อให้เกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายว่าการประกาศครอบครองอย่างเป็นทางการในดินแดนที่ตั้งอยู่ในบริเวณระหว่างทางทิศใต้ของคาลสเบิร์ก ฟยอร์ด (Carlsberg Fjord) และทางทิศเหนือของเบสเซล ฟยอร์ด (Bessel Fjord) ภายในดินแดนกรีนแลนด์ตะวันออก (Eastern Greenland) ซึ่งมีอาณาเขตตั้งแต่ละติจูดที่ 71° 30' ถึง 75° 40' เหนือ อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของนอร์เวย์หรือไม่ ซึ่งก่อนหน้านี้ทางประเทศเดนมาร์กได้เข้าไปครอบครองและใช้อำนาจอธิปไตยเหนือกรีนแลนด์มาเป็นเวลานานหลายศตวรรษแล้ว

ผลจากการที่รัฐบาลแห่งนอร์เวย์ได้เข้าครอบครองดินแดนที่เรียกว่า Eirik Raudes Land ซึ่งตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของกรีนแลนด์นอกอาณานิคมของเดนมาร์ก และได้มีการประกาศว่าดินแดนดังกล่าวอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของนอร์เวย์ในวันที่ 10 กรกฎาคม ค.ศ.1931 ทำให้ในวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ.1931 รัฐบาลเดนมาร์กได้แจ้งต่อทางรัฐบาลนอร์เวย์ว่าจะทำการยกปัญหาที่เกิดขึ้นสู่การพิจารณาของศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศ ซึ่งการยื่นฟ้องของรัฐบาลเดนมาร์กได้ถูกดำเนินการและลงสารบบความเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม ค.ศ.1931

ทั้งนี้ คำฟ้องของรัฐบาลเดนมาร์กได้กล่าวว่าการเข้าครอบครองของนอร์เวย์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม ค.ศ.1931 ไม่มีผลทางกฎหมายแต่อย่างใด ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของข้อโต้แย้งที่ว่าดินแดนที่ถูกยึดครองนั้นอยู่ในการครอบครองภายใต้อำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กมาก่อน และดินแดนดังกล่าวยังเป็นส่วนหนึ่งของกรีนแลนด์ ซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กซึ่งมี

¹ Eirik Raudes Land : เป็นภาษานอร์วีเจียน แปลว่า Erik the Red's Land หมายถึงดินแดนที่ถูกขนานนามโดยประเทศนอร์เวย์ ในอาณาเขตชายฝั่งตะวันออกของกรีนแลนด์ซึ่งถูกครอบครองโดยประเทศนอร์เวย์ในช่วงต้น ค.ศ.1930 และถูกขนานนามภายหลังที่ชาว Erik the Red ได้ตั้งถิ่นฐานแห่งแรกของชาวสแกนดิเนเวียนโบราณในกรีนแลนด์ช่วงศตวรรษที่ 10

เหนือเกาะกรีนแลนด์ทั้งหมด ดังนั้น รัฐอื่นๆ จึงไม่สามารถเข้าครอบครองดินแดนดังกล่าวได้ โดยประเทศเดนมาร์กได้ยกข้อต่อสู้ใน 2 ประเด็นเพื่อสนับสนุนคำฟ้องของตน กล่าวคือ ประเด็นแรกเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยซึ่งปัจจุบันเดนมาร์กมีเหนือเกาะกรีนแลนด์นั้นได้มีมาเป็นเวลานานแล้ว โดยมีการใช้อำนาจอธิปไตยดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและอย่างสันติจนกระทั่งเวลาเกิดข้อพิพาทในปัจจุบัน ซึ่งอำนาจอธิปไตยดังกล่าวยังไม่เคยถูกโต้แย้งจากประเทศใดๆ มาก่อน ประเทศเดนมาร์กจึงกำหนดประเด็นนี้ขึ้นมาเพื่อยืนยันว่าเป็นความจริง

สำหรับประเด็นที่สองเกี่ยวข้องกับการที่ประเทศนอร์เวย์ได้ให้การยอมรับอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กที่มีเหนือเกาะกรีนแลนด์ทั้งหมดมาโดยตลอด ไม่ว่าจะโดยทางสนธิสัญญาหรือที่เป็นกรณีอย่างอื่น ดังนั้น จึงไม่สามารถโต้แย้งอำนาจอธิปไตยดังกล่าวได้ในปัจจุบัน

ส่วนทางด้านประเทศนอร์เวย์ได้โต้แย้งว่าประเทศเดนมาร์กไม่ได้มีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนที่นอร์เวย์เข้าครอบครองเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 1931 และในช่วงเวลาที่ตนเข้าครอบครองนั้น ดินแดนดังกล่าวเป็นดินแดนอันไม่มีเจ้าของ (terra nullius) ซึ่งดินแดนดังกล่าวตั้งอยู่นอกเขตอาณานิคมของเดนมาร์กในเกาะกรีนแลนด์ และอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กแผ่ขยายไปไม่ถึงอาณาเขตดังกล่าวอีกด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น ทางประเทศเดนมาร์กยังได้รับการพิจารณาจากศาลฯ ถึงหลักฐานสำคัญอย่างมากที่แสดงให้เห็นว่าคำมั่นสัญญาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของนอร์เวย์ได้แถลงด้วยวาจาในนามของรัฐบาลของนอร์เวย์ในปี ค.ศ.1919 ต่อผู้แทนทางการทูตของรัฐบาลเดนมาร์กที่ Christiania ซึ่งยืนยันประเทศนอร์เวย์ไม่ให้อำนาจการเข้าครอบครองดินแดนใดๆ ในเกาะกรีนแลนด์ ถึงแม้ว่าประเทศนอร์เวย์จะไม่ให้การยอมรับอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กที่มีอยู่โดยการกระทำในลักษณะอื่นก็ตาม²

² Legal status of Eastern Greenland Case (Denmark v. Norway), Permanent Court of International Justice Reports, Judgment of 5 April 1933, Ser. A/B.No.53, (1933), p. 44.

3.1.2 ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์

ตามข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่คณะผู้แทนคดีของแต่ละฝ่ายได้นำเสนอต่อศาลประจำ ยุติธรรมระหว่างประเทศ กล่าวคือ กรีนแลนด์³ (Greenland) หมายถึง ดินแดนที่ตั้งอยู่อาณาเขต ตั้งแต่ละติจูดที่ 59°46' ถึง 83°39' เหนือ และตั้งแต่ลองจิจูดที่ 73° ถึง 10° 33' ตะวันตก และจุดได้ สุดอยู่ ณ บริเวณลองจิจูดที่ 63° ตะวันตกของกรีนวิช (Greenwich) ซึ่งกรีนแลนด์มีเนื้อที่ทั้งหมด ประมาณ 2,200,000 ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ กรีนแลนด์เพิ่งถูกตรวจสอบและค้นพบในปลาย ศตวรรษที่ 19 ว่าดินแดนกรีนแลนด์นั้นไม่ได้มีอาณาเขตติดต่อกับทวีปอื่นๆ โดยเฉพาะทวีป อเมริกาเหนือแต่อย่างใด ดังนั้น กรีนแลนด์จึงถือว่ามีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นเกาะ (island)

เกาะกรีนแลนด์ได้ถูกค้นพบในช่วงคริสต์ศักราชที่ 900 และได้มีการตั้งอาณานิคมใน ประมาณหนึ่งทศวรรษหลังจากนั้น โดยส่วนใหญ่เป็นชาวท้องถิ่นซึ่งเป็นที่รู้จักในนาม Eric the Red⁴ ซึ่งในเวลานั้นชาว Eric the Red มีการตั้งถิ่นฐานหรือที่อยู่อาศัยใหญ่ๆ สองอาณานิคมที่ เรียกว่า Eystribygd และ Vestriby ซึ่งได้ถูกตรวจพบทางตอนใต้สุดของชายฝั่งตะวันตกของ กรีนแลนด์ การตั้งถิ่นฐานเหล่านี้ดำรงอยู่เป็นอิสระจากรัฐใดๆ จนกระทั่งได้กลายเป็นเมืองขึ้นของ ประเทศนอร์เวย์ในศตวรรษที่ 13 แม้ว่าในท้ายที่สุดแล้วการตั้งถิ่นฐานเหล่านี้ได้ล่มสลายไปก่อนปี ค.ศ.1500 ก็ตาม

ในศตวรรษที่ 13-14 เกาะกรีนแลนด์เป็นดินแดนที่มีชาวนอร์เวย์เข้าไปตั้งถิ่นฐานและอยู่ ภายใต้การปกครองของกษัตริย์นอร์เวย์ โดยเฉพาะชาวนอร์ดิก ซึ่งนักประวัติศาสตร์ท่านหนึ่ง⁵ ได้ กล่าวไว้ว่า “บุคคลที่อาศัยในเกาะกรีนแลนด์มีหน้าที่ต้องจ่ายภาษีให้แก่กษัตริย์โดยวิธีการอย่างไร บ้าง ค่าชดเชยที่จะต้องจ่ายให้แก่กษัตริย์สำหรับการเกิดฆาตกรรมไม่ว่าบุคคลผู้เสียชีวิตจะเป็น ชาวนอร์เวย์หรือชาวกรีนแลนด์หรือไม่ก็ตาม และไม่ว่าจะถูกฆาตกรรมในอาณานิคมหรือแม้แต่ใน เขตท้องที่ซึ่งเลยขึ้นไปทางทิศเหนือซึ่งขึ้นอยู่กัดาวเหนือนั้น” อันแสดงให้เห็นถึงการยอมรับ ในการปกครองของระบอบกษัตริย์ในเกาะกรีนแลนด์

³ *Ibid.*, pp. 26-27.

⁴ เป็นผู้ค้นพบดินแดนกรีนแลนด์ มีถิ่นกำเนิดในประเทศไอซ์แลนด์ซึ่งเป็นชาวนอร์วีเจียน หรือชาวนอร์เวย์ดั้งเดิม หรือที่เรียกว่าชาวไวกิง

⁵ Sturla Thordarson (ค.ศ. 1214-1284) นักประวัติศาสตร์ชาวไอซ์แลนด์

ในช่วงปี ค.ศ.1380 มีเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ กล่าวคือ ทางนอร์เวย์และเดนมาร์กได้ตกลงรวมอยู่ภายใต้การปกครองของกษัตริย์ราชวงศ์เดียวกัน อันมีรูปแบบเป็นสหภาพ (union) ซึ่งรูปแบบดังกล่าวมีอยู่จนกระทั่งถึงในปี ค.ศ.1814 ในการก่อตั้งรูปแบบสหภาพได้มีการรวมศูนย์กลางอำนาจการบริหารไว้ที่เมืองโคเปนเฮเก้น ภายใต้การปกครองของราชวงศ์ Dano-Norwegian การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ทำลายขอบเขตการแบ่งแยกที่มีอยู่ในลักษณะทางกฎหมายของทั้งสองประเทศ ในอีกด้านหนึ่งไม่มีอะไรที่แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงต่อเกาะกรีนแลนด์ในช่วงนี้ เนื่องจากถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสมบัติของกษัตริย์ จึงอาจกล่าวได้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวการปกครองในดินแดนกรีนแลนด์ไม่ควรถูกพิจารณาว่าเป็นการครอบครองโดยนอร์เวย์ฝ่ายเดียวแต่อย่างใด ยิ่งไปกว่านั้น ในปี ค.ศ.1450 ได้มีการทำสนธิสัญญาให้กษัตริย์แห่งเดนมาร์กเป็นประมุขแห่งสหภาพดังกล่าวด้วย⁶

ในปี ค.ศ.1814 ได้เกิดเหตุการณ์ที่สำคัญต่อการปกครองของเดนมาร์กและนอร์เวย์ที่ได้รวมตัวกันเป็นสหภาพและต่อสถานะทางกฎหมายของเกาะกรีนแลนด์ กล่าวคือ ในช่วงต้นของยุค Napoleonic ได้เกิดผลกระทบต่อสถานะทางกฎหมายในทางระหว่างประเทศ ของประเทศในแถบสแกนดิเนเวีย จากเหตุการณ์ที่ได้มีการทำสนธิสัญญาอย่างต่อเนื่องในปี ค.ศ.1812 และปี ค.ศ. 1813 ซึ่งประเทศรัสเซีย สหราชอาณาจักร และปรัสเซีย ได้รวมตัวกันเพื่อให้การสนับสนุนทางฝ่ายสวีเดน ฝ่ายหนึ่ง ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งภายหลังจากมีการทำข้อตกลงการเป็นพันธมิตรระหว่างประเทศฝรั่งเศสและประเทศเดนมาร์กในวันที่ 10 กรกฎาคม ค.ศ.1813 ได้ก่อให้เกิดสงครามระหว่างประเทศสวีเดนกับพันธมิตรอื่นๆ ฝ่ายหนึ่ง และประเทศเดนมาร์กอีกฝ่ายหนึ่ง

โดยสมรภูมิกองทัพ Leipzig ในเดือนตุลาคมปี ค.ศ.1813 ฝ่ายสวีเดนกับพันธมิตรเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะอันส่งผลให้กองทัพแห่งสวีเดนบังคับให้เดนมาร์กเซ็นสัญญาสงบศึกที่กรุง Kiel เมื่อวันที่ 14 มกราคม ค.ศ.1814 โดยในมาตรา 4⁷ ของสนธิสัญญาดังกล่าวระบุว่า

⁶ Legal status of Eastern Greenland Case (Denmark v. Norway), *supra* note 2, p. 27.

⁷ The two relevant paragraphs of Article 4 of the Treaty of Kiel run as follows:

" Article IV. - His Majesty the King of Denmark, for him-self and his successors, renounces for ever and irrevocably all his rights and claims on the kingdom of Norway, together with possession of the Bishopricks and Dioceses of Christian-sand,

“ประเทศเดนมาร์กจะทำการยกประเทศนอร์เวย์ให้แก่ประเทศสวีเดน โดยยกเว้น ดินแดน เกาะกรีนแลนด์ หมู่เกาะแฟโร และไอซ์แลนด์ ซึ่งในขณะนั้นเดนมาร์กและนอร์เวย์ได้รวมตัวกันเป็นสหภาพ”⁸

ซึ่งความสำคัญของสนธิสัญญาที่กรุง Kiel เมื่อวันที่ 14 มกราคม ค.ศ.1814 ถึงแม้ว่าในท้ายที่สุดแล้วสนธิสัญญานี้จะไม่มีผลบังคับใช้ก็ตาม แต่สนธิสัญญาดังกล่าวได้ยกเว้นที่จะไม่ให้เกาะกรีนแลนด์ หมู่เกาะแฟโร และไอซ์แลนด์ แก่ประเทศสวีเดนอย่างชัดเจน ซึ่งทำให้มีผลเป็นการแยกเกาะกรีนแลนด์ หมู่เกาะแฟโร และไอซ์แลนด์ ที่เคยเป็นอาณานิคมของนอร์เวย์ออกจากนอร์เวย์และตกเป็นอาณานิคมของเดนมาร์กแต่เพียงฝ่ายเดียว นับแต่เมื่อครั้งที่ประเทศเดนมาร์กและประเทศนอร์เวย์ได้รวมตัวเป็นสหภาพในปี ค.ศ.1380 และสืบเนื่องมาจนกระทั่งในปัจจุบัน

3.1.3 ความเป็นมาของคำประกาศเฮียเลิน

คำประกาศของนายเฮียเลินเป็นที่รู้จักกันในนามว่า Ihlen's Declaration เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ.1919 โดยมีที่มาจากนาย Nils Claus Ihlen⁹ ซึ่งขณะนั้นได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของนอร์เวย์ ซึ่งความเป็นมาของคำประกาศนายเฮียเลินในขณะนั้นสืบเนื่องมาจากการให้ความสนใจต่อกกรีนแลนด์ที่ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศเดนมาร์กเองและในทางประเทศนอร์เวย์ เนื่องด้วย ประเทศเดนมาร์กเกรงว่าการที่ตนไม่ได้

Bergenhuus, Aggerhuus, and Drontheim, besides Nordland and Finmark, as far as the frontiers of the Russian empire.

These bishopricks, dioceses, and provinces, constituting the kingdom of Norway, with their inhabitants, towns, harbours, fortresses, villages, and islands, along the whole coast of that kingdom, together with their dependencies (Greenland, the Ferroe Isles, and Iceland, excepted) ; as well as all privileges, rights, and emoluments there belonging, shall belong in full and sovereign property to the King of Sweden, and make one with his united kingdom."

⁸ Permanent Court of International Justice Reports, *supra* note 2, p. 30.

⁹ 24 July 1855 - 22 March 1925

ครอบครองดินแดนส่วนที่อยู่นอกเหนือจากอาณาเดิมของเดนมาร์กในเกาะกรีนแลนด์อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ดินแดนดังกล่าวมีความเสี่ยงต่อการสูญเสียสิทธิครอบครองอย่างถาวรจากรัฐอื่นๆ โดยเฉพาะจากทางประเทศนอร์เวย์ ดังนั้น ประเทศเดนมาร์กจึงมีความพยายามอย่างยิ่งที่จะแสดงให้เห็นถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการครอบครองดินแดนส่วนที่ยังไม่ได้มีการก่อตั้งอาณานิคมในกรีนแลนด์ของประเทศเดนมาร์ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางฝั่งตะวันออกอันเป็นที่ตั้งของดินแดน Eirik Raudes Land ทั้งนี้ ประเทศเดนมาร์กได้เพิ่มกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อเกาะกรีนแลนด์ ทั้งด้านการสำรวจ การให้สัมปทาน การตั้งถิ่นฐานที่อยู่ การออกกฎหมายฉบับต่างๆ การแสวงหาผลประโยชน์ การทำสนธิสัญญา เป็นต้น เพื่อที่จะขจัดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการตั้งถิ่นฐานหรือกิจกรรมที่เกิดจากรัฐอื่นๆ การกระทำดังกล่าวของเดนมาร์กข้างต้นก็เพื่อที่จะทำให้รัฐต่างๆ ได้ยอมรับถึงอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กที่มีต่อเกาะกรีนแลนด์ทั้งหมด

ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งเพื่อให้รัฐต่างๆ ยอมรับถึงอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กที่มีต่อเกาะกรีนแลนด์ทั้งหมดคือการที่ประเทศเดนมาร์กมีความพยายามที่จะให้รัฐมหาอำนาจต่างๆ ให้การรับรองอย่างเป็นทางการต่ออำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กที่มีต่อเกาะกรีนแลนด์ทั้งหมด ซึ่งมีความสำคัญ ดังต่อไปนี้

ในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 (Great War) ในปี ค.ศ.1914 ถึงปี ค.ศ.1918 ทางประเทศเดนมาร์กได้ทำสนธิสัญญาที่จะยกหมู่เกาะ West Indian ให้แก่ประเทศสหรัฐอเมริกา และในระหว่างการเจรจาเพื่อที่จะทำสนธิสัญญาดังกล่าว ประเทศเดนมาร์กได้มีการเสนอให้คณะเลขาธิการของสหรัฐอเมริกาพิจารณาถึงปัญหาในการขยายกิจกรรมของชาวเดนมาร์กไปทั่วทั้งเกาะกรีนแลนด์ ซึ่งได้กระทำครั้งแรกในการเจรจาระหว่างสองประเทศ และตามด้วยการติดต่อทางหนังสือเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม ค.ศ.1915 ซึ่งจากการเจรjadังกล่าวส่งผลให้ประเทศสหรัฐอเมริกาลงนามต่อสนธิสัญญาเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม ค.ศ.1916

ซึ่งในวันเดียวกันกับวันที่สนธิสัญญาได้ยกหมู่เกาะ West Indian ให้แก่ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการประกาศว่า “ประเทศสหรัฐอเมริกาจะไม่คัดค้านการที่รัฐบาลเดนมาร์กขยายผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจไปทั่วทั้งกรีนแลนด์ (the United States would not object to the Danish Government extending their political and economic interests to the whole of Greenland)”¹⁰

¹⁰ Legal status of Eastern Greenland Case (Denmark v. Norway), *supra* note 2, p. 36.

ยิ่งไปกว่านั้น ภายหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม ค.ศ.1919 ทางรัฐบาลเดนมาร์กสืบทราบว่าจะมีการหยิบยกปัญหาเกาะกรีนแลนด์ และ Spitzbergen ขึ้นมาพิจารณาในที่ประชุมสันติภาพ (Peace Conference) ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของเดนมาร์กจึงได้แจ้งต่อเอกอัครราชทูตเดนมาร์กที่ประจำกรุง Christiania (ปัจจุบันชื่อ Oslo ซึ่งเป็นเมืองหลวงของนอร์เวย์) ว่า

“คณะกรรมการที่ถูกแต่งตั้งขึ้นในที่ประชุมสันติภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะพิจารณาข้อเรียกร้องที่อาจเกิดขึ้นจากประเทศต่างๆ ที่มีต่อดินแดน Spitzbergen และทางรัฐบาลเดนมาร์กเองเตรียมที่จะยืนยันข้อเสนองานของตนอีกครั้งหนึ่งต่อคณะกรรมการดังกล่าว ตามที่รัฐบาลเดนมาร์กเองได้ยืนยันอย่างไม่เป็นทางการต่อรัฐบาลนอร์เวย์ไปแล้วเมื่อวันที่ 2 เมษายน ค.ศ.1919 ว่าประเทศเดนมาร์กซึ่งไม่มีส่วนได้เสียใดๆ เป็นพิเศษในดินแดน Spitzbergen จะไม่คัดค้านต่อข้อเรียกร้องของนอร์เวย์ที่มีต่อหมู่เกาะดังกล่าว”

ทั้งนี้ มีการทำคำแถลงการณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของนอร์เวย์ ซึ่งเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ได้อธิบายให้เห็นว่าทางรัฐบาลเดนมาร์กเองมีความกระตือรือร้นในหลายปีที่ผ่านมาเพื่อที่จะให้ได้รับการยอมรับในอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กที่มีเหนือดินแดนของเกาะกรีนแลนด์ทั้งหมด และทางรัฐบาลเดนมาร์กเองก็มีเจตนาที่จะเสนอปัญหานี้ต่อคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น และยิ่งไปกว่านั้น ทางรัฐบาลเดนมาร์กมีความรู้สึกมั่นใจในการขยายอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจไปทั่วทั้งดินแดนกรีนแลนด์ โดยที่จะไม่ประสบปัญหายุ่งยากใดๆ จากทางรัฐบาลแห่งนอร์เวย์

เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ.1919 เอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania (นอร์เวย์) ได้เข้าพบกับนายเอียเดิน ซึ่งขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของนอร์เวย์ รวมทั้งยังแจ้งให้ทราบด้วยว่าประเทศเดนมาร์กประสงค์จะยกปัญหากรีนแลนด์ขึ้นในที่ประชุมสันติภาพ โดยนายเอียเดินเองได้ตอบกลับในกรณีนี้ด้วยวาจาว่า “ปัญหานี้จะได้รับการพิจารณา” ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศนอร์เวย์ได้บันทึกถ้อยคำการสนทนาของตนกับผู้กระทำการแทนแห่งรัฐบาลเดนมาร์กในระเบียบบันทึกการประชุม (minute) โดยไม่มีข้อโต้แย้งจากทางรัฐบาลเดนมาร์กในเรื่องความถูกต้องของบันทึกดังกล่าวแต่อย่างใด

จนกระทั่งเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ.1919 ตามที่นายเอียเดินได้ทำคำแถลงการณ์ต่อเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania โดยมีใจความสำคัญว่า “ทางรัฐบาลนอร์เวย์จะไม่สร้างความยากลำบากใดๆ ในการยุติสำหรับปัญหานี้” (กล่าวคือ ปัญหาที่หยิบยกขึ้นมาโดย

รัฐบาลเดนมาร์กเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ.1919) ซึ่งถ้อยคำเหล่านี้ได้ถูกบันทึกในบันทึกการประชุม (minute) โดยนายเอียเลนเองด้วย และตามรายงานที่จัดทำขึ้นโดยเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ต่อทางรัฐบาลเดนมาร์กนั้น ถ้อยคำของนายเอียเลนมีอยู่ว่า “แผนการณ์ของรัฐบาลแห่งเดนมาร์กที่เกี่ยวข้องกับอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กเหนือดินแดนกรีนแลนด์ทั้งหมดนั้น....จะไม่พบกับปัญหาหรือประสบความยุ่งยากใดๆ จากทางนอร์เวย์” ทั้งนี้ คำแถลงนี้ซึ่งกล่าวโดยนายเอียเลนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของนอร์เวย์ ซึ่งคำพิพากษานี้ได้ระบุถึงว่าเป็น “คำประกาศของนายเอียเลน (Ihlen Declaration)”

ต่อมาในปี ค.ศ.1920 รัฐบาลเดนมาร์กได้โน้มน้าวต่อทางรัฐบาลประเทศต่างๆ ทั้งในกรุงลอนดอน กรุงปารีส กรุงโรม และกรุงโตเกียว เพื่อที่จะให้ได้รับการรับรองจากทางรัฐบาลเหล่านี้ ในเรื่องอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กที่มีเหนือดินแดนกรีนแลนด์ทั้งหมด ซึ่งรัฐบาลดังกล่าวได้ตอบรับในเงื่อนไขที่เห็นด้วยกับทางรัฐบาลเดนมาร์กทั้งหมด

ยิ่งไปกว่านั้น ในปี ค.ศ.1921 ทางรัฐบาลเดนมาร์กได้มีการติดต่อไปยังรัฐบาลสวีเดนและรัฐบาลนอร์เวย์ ซึ่งการหารือระหว่างรัฐบาลสวีเดนได้มีขึ้นเมื่อวันที่ 13 มกราคม ค.ศ.1921 และต่อรัฐบาลนอร์เวย์เมื่อวันที่ 18 มกราคม ค.ศ.1921 โดยทางรัฐบาลสวีเดนเห็นด้วยและให้การยอมรับต่อสถานะของเดนมาร์กเหนือกรีนแลนด์ด้วย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลนอร์เวย์ไม่ได้ให้การยอมรับในเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด เว้นแต่ นอร์เวย์จะได้รับคำมั่นจากทางรัฐบาลเดนมาร์กว่าจะไม่แทรกแซงในสิทธิการล่าสัตว์ และทำประมงบริเวณชายฝั่งตะวันออกของกรีนแลนด์ที่เป็นปัญหา (นอกเขตของอาณานิคม Angmagssalik) ซึ่งชาวนอร์เวย์ได้ใช้ประโยชน์ในเวลานั้นอันจะไม่ถูกแทรกแซงจากทางเดนมาร์ก ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวทางรัฐบาลเดนมาร์กไม่ยินยอมที่จะปฏิบัติตาม และตามที่รัฐบาลเดนมาร์กได้หารือต่อรัฐบาลนอร์เวย์เป็นที่แน่ชัดว่ารัฐบาลนอร์เวย์ไม่เต็มใจที่จะให้การรับรองต่อรัฐบาลเดนมาร์ก โดยในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1921 รัฐบาลเดนมาร์กได้แจ้งต่อเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ว่าจะไม่มีการร้องขอใดๆ เพิ่มเติมแล้ว และยังได้กล่าวต่อว่ารัฐบาลเดนมาร์กจะอาศัยสาระของผลผูกพันด้วยวาจาที่นายเอียเลน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศนอร์เวย์ที่ได้ให้ไว้ในปี ค.ศ.1919 เพื่อทำการเรียกร้องต่อประเทศนอร์เวย์ต่อไป

3.1.4 สถานะทางกฎหมายของคำประกาศเฮียเลน

หากพิจารณาถึงลักษณะของคำประกาศด้วยวาจาของนายเฮียเลน (Ihlen Declaration) ซึ่งในขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของนอร์เวย์ที่ได้แจ้งต่อเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ในระหว่างการสนทนาเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ. 1919 ทั้งนี้ คำร้องขอจากประเทศเดนมาร์กและคำตอบของนายเฮียเลน ตามถ้อยคำที่ได้มีการบันทึกการประชุม (minute) ไว้โดยนายเฮียเลนเองนั้น มีเนื้อหาใจความสำคัญ ดังต่อไปนี้

“ข้อ 1. เอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ได้แจ้งต่อข้าพเจ้า (นายเฮียเลน) ในวันนี้ว่าทางรัฐบาลเดนมาร์กได้รับทราบข่าวจากกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศสว่า คณะกรรมการซึ่งประกอบไปด้วยกรรมการสี่ท่าน (ชาวอเมริกัน อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี) จะตรวจสอบถึงประเด็นปัญหา Spitzbergen ถ้าหากคณะกรรมการชุดนี้ตั้งคำถามต่อทางรัฐบาลเดนมาร์ก รัฐบาลเดนมาร์กได้เตรียมคำตอบกรณีนี้ไว้แล้วว่าประเทศเดนมาร์กซึ่งไม่มีส่วนได้เสียใน Spitzbergen และไม่มีเหตุผลที่จะคัดค้านความประสงค์ของนอร์เวย์ในเรื่องการยุติประเด็นนี้

ยิ่งไปกว่านั้น เอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ยังได้แถลงการณ์ดังต่อไปนี้

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทางรัฐบาลเดนมาร์กได้มีความกังวลที่จะได้รับการรับรองจากรัฐมหาอำนาจที่มีส่วนได้เสียทั้งหมดในประเด็นอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กเหนือกรีนแลนด์ทั้งหมด และรัฐบาลเดนมาร์กได้เสนอที่จะตั้งประเด็นดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้างต้นในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ ในขณะที่มีการเจรจากับทางประเทศสหรัฐอเมริกาในเรื่องการส่งมอบเกาะ Danish West Indies รัฐบาลเดนมาร์กได้ยกประเด็นปัญหานี้เท่าที่เกี่ยวเนื่องกับการรับรองโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา และรัฐบาลเดนมาร์กประสบผลสำเร็จในการโน้มน้าวให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาทกลงในช่วงเวลาเดียวกันกับการทำอนุสัญญาเกี่ยวกับการมอบเกาะดังกล่าวว่า รัฐบาลสหรัฐอเมริกาคำประกาศโดยให้มีผลว่ารัฐบาลสหรัฐอเมริกาคจะไม่โต้แย้งในการที่รัฐบาลเดนมาร์กได้ขยายผลประโยชน์ทางการเมืองและทางเศรษฐกิจเข้าสู่กรีนแลนด์ทั้งหมด

รัฐบาลเดนมาร์กจึงมีความมั่นใจ (นายเฮียเลนกล่าวเสริมเอง) ว่าทางรัฐบาลนอร์เวย์จะไม่สร้างความยากลำบากใดๆ ในการยุติประเด็นปัญหาดังกล่าวเช่นกัน

ข้าพเจ้า (นายเฮียเลน) ตอบกลับไปว่าจะมีการตรวจสอบถึงประเด็นดังกล่าว

ลงวันที่ 14 เดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ.1919 ลงชื่อ นายเอียเลน¹¹

.....

“ข้อ 2. ในวันนี้ ข้าพเจ้าได้แจ้งให้เอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ทราบว่า ทางรัฐบาลนอร์เวย์จะไม่สร้างความยากลำบากใดๆ ในการยุติประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้

ลงวันที่ 22 เดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ.1919 ลงชื่อ นายเอียเลน¹²

จากบันทึกการประชุม (minute) ของนายเอียเลนเองข้างต้นจะเห็นได้ว่า คำประกาศของนายเอียเลน (Ihlen's Declaration) หมายถึง คำประกาศเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ.1919 (ข้อ 2) ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของนอร์เวย์ ทั้งนี้ ได้ประกาศในระหว่างการประชุมทางการทูตต่อเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ว่า “ทางรัฐบาลนอร์เวย์จะไม่สร้างความยากลำบากใดๆ ในการยุติประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้ (กล่าวคือ ปัญหาในกรีนแลนด์)”

ตามที่ได้อธิบายไปแล้วว่า ข้อพิพาทระหว่างเดนมาร์กและนอร์เวย์ในปัญหาสถานะทางกฎหมายของกรีนแลนด์ตะวันออก เกิดจากการที่ประเทศนอร์เวย์ได้ประกาศครอบครองดินแดนพิพาทเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม ค.ศ.1931 ทำให้ประเทศเดนมาร์กไม่พอใจอย่างยิ่งและมีการนำปัญหาดังกล่าวขึ้นสู่การพิจารณาของศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม ค.ศ.1931 โดยศาลฯ ได้พิจารณาถึงคำประกาศของนายเอียเลน (Ihlen Declaration) ดังกล่าวว่า มีผลผูกพันประเทศนอร์เวย์ และมีขึ้นเพื่อป้องกันการโต้แย้งใดๆ จากทางนอร์เวย์ต่อข้อเรียกร้องของเดนมาร์ก ทั้งนี้ ฝ่ายทนายความเดนมาร์กได้ยึดถือคำประกาศของนายเอียเลนนี้ว่า เป็นการรับรองอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กที่มีอยู่เหนือเกาะกรีนแลนด์ ดังนั้น ปัญหาที่ต้องพิจารณาในกรณีนี้คือการกระทำ (acts) ที่ได้ถูกก่อตั้งขึ้นโดยวิธีการประกาศด้วยวาจา (oral declaration) ในระหว่างการประชุม ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศนอร์เวย์กล่าวต่อเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania มีผลทางกฎหมายประการใด

ศาลฯ โดยเสียงข้างมาก 12 ต่อ 2 เสียง ได้วินิจฉัยว่าคำแถลงการณ์หรือคำประกาศดังกล่าวไม่มีผลเป็นการรับรองอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กที่มีอยู่เหนือกรีนแลนด์แต่ประการใด ทั้งนี้ ศาลฯ ได้พิจารณาตรวจสอบอย่างระมัดระวังในเรื่องถ้อยคำ (words) ที่ใช้และพฤติการณ์แวดล้อม (circumstances) ที่ถ้อยคำเหล่านั้นถูกนำมาใช้ รวมถึงพัฒนาการภายหลังต่อมา

¹¹ Ibid., p. 70.

¹² Ibid., p. 70.

(subsequent developments) อันแสดงให้เห็นว่านายเอียเลนไม่ได้มีความมุ่งหมายที่จะประกาศออกไปในขณะนั้นว่าเป็นการรับรองในอำนาจอธิปไตยอย่างเด็ดขาดของเดนมาร์กเหนือเกาะกรีนแลนด์แต่อย่างใด และยังแสดงให้เห็นว่าทางรัฐบาลเดนมาร์กเองก็ไม่อาจเข้าใจเช่นนั้นได้เช่นกันในขณะที่นายเอียเลนได้มีการประกาศ นอกจากนี้ ถ้อยคำในบันทึกการประชุมของนายเอียเลนที่ทางรัฐบาลนอร์เวย์เป็นผู้ยื่นเอง ก็มิได้ถูกโต้แย้งจากทางรัฐบาลเดนมาร์กแต่อย่างใด นอกจากนี้ จำนวนการพูดที่นายเอียเลนใช้นั้นอยู่ในรูปของอนาคตกาล กล่าวคือ จะไม่สร้างความยากลำบากใดๆ *“ne fera pas de difficultés”*¹³

อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่จะต้องพิจารณาในขณะนี้คือ คำประกาศของนายเอียเลน แม้ว่า จะไม่มีการรับรองอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กอย่างแน่นอน มิได้เป็นการผูกมัดนอร์เวย์ในการละเว้นจากการเข้าครอบครองส่วนใดส่วนหนึ่งของกรีนแลนด์หรือไม่

ศาลฯ กล่าวว่า คำประกาศของนายเอียเลนดังกล่าวข้างต้นมีการอ้างอิงถึงลักษณะ 2 ประการ กล่าวคือ ประการแรกคือท่าทีหรือเจตนาของเดนมาร์กที่จะปฏิบัติตามคณะกรรมการแห่งการประชุมเจรจาสันติภาพ ณ กรุงปารีส ในเรื่องเกี่ยวกับ Spitzbergen ท่าทีนี้ ได้แก่ ประเทศเดนมาร์กจะไม่ “คัดค้านความประสงค์ของนอร์เวย์ในการยุติปัญหาดังกล่าว” ซึ่งเป็นที่ทราบแล้วว่าความประสงค์เหล่านี้เกี่ยวข้องกับอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน Spitzbergen

ประการที่สอง กล่าวคือ คำร้องขอจากทางประเทศเดนมาร์กดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่าทางรัฐบาลเดนมาร์กเองมีความมั่นใจว่าทางรัฐบาลนอร์เวย์จะไม่สร้างความยากลำบากใดๆ ในการยุติประเด็นปัญหาของกรีนแลนด์ โดยจุดประสงค์ของเดนมาร์กในส่วนของเกาะกรีนแลนด์ก็เพื่อให้ได้มาซึ่ง “การรับรองโดยบรรดารัฐมหาอำนาจทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กเหนือกรีนแลนด์ทั้งหมด” และไม่ควรมีการคัดค้าน “การที่รัฐบาลเดนมาร์กขยายผลประโยชน์ทางการเมืองและทางเศรษฐกิจของตนสู่กรีนแลนด์ทั้งหมด”

จากเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากทางฝ่ายเดนมาร์กซึ่งมีมาก่อนพฤติกรรมทางการทูตของเอกอัครราชทูตแห่งเดนมาร์กใน Christiania เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ. 1919 แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าท่าทีของเดนมาร์กในประเด็นเรื่อง Spitzbergen และท่าทีของนอร์เวย์ในประเด็นเรื่อง Greenland นั้นได้รับการพิจารณาจากทางฝ่ายเดนมาร์กว่าเป็นการพึ่งพาอาศัยกัน (interdependent) และการพึ่งพาอาศัยกันนี้ได้สะท้อนในรายงานการสนทนาของนายเอียเลนด้วย แม้ว่าการพึ่งพาอาศัยกันนี้ ซึ่งในแง่ของคำอธิบายยืนยันของรัฐบาลนอร์เวย์ ซึ่ง

¹³ Ibid., p. 69.

รัฐมนตรีกว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้กล่าวแทนในนามของรัฐบาลนอร์เวย์ว่าจะเป็นการสร้างข้อผูกมัดสองฝายนั้น จะไม่ได้ก่อตั้งขึ้น อย่างไรก็ตาม ยากที่จะปฏิเสธว่าสิ่งที่เดนมาร์กร้องขอนอร์เวย์ (ขอไม่ให้สร้างความยากลำบากใดๆ ในการยุติประเด็นปัญหา [เรื่องกรีนแลนด์]) นั้น เท่ากับสิ่งที่เดนมาร์กได้ระบุว่าเดนมาร์กมีความเต็มใจที่จะยกให้ในประเด็นเรื่อง Spitzbergen (เพื่อที่จะละเว้นจากการคัดค้านของนอร์เวย์ในการยุติประเด็นปัญหานี้)

สิ่งที่เดนมาร์กประสงค์จะได้รับจากทางนอร์เวย์คือประสงค์ให้นอร์เวย์ไม่ดำเนินการใดๆ อันเป็นการขัดขวางแผนการณ์ของเดนมาร์กเกี่ยวกับกรีนแลนด์ คำประกาศของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงการต่างประเทศที่ได้ให้ไว้เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ.1919 ในนามของรัฐบาลนอร์เวย์ เป็นการยืนยันอย่างแน่นอน (definitely affirmative) กล่าวคือ “ข้าพเจ้าได้แจ้งต่อเอกอัครราชทูตแห่งเดนมาร์กแล้วว่า ทางรัฐบาลนอร์เวย์จะไม่ทำความยุ่งยากใดๆ ในการยุติประเด็นปัญหานี้”¹⁴

ดังนั้น ศาลฯ จึงได้ระบุอย่างมีนัยสำคัญว่าคำประกาศนายเฮียเลนเป็นการกระทำที่มีลักษณะเป็นผลผูกพันในทางกฎหมาย ซึ่งคำประกาศนี้เป็นคำมั่น (promise) ซึ่งไม่มีเงื่อนไข (unconditional) และเด็ดขาด (definitive)¹⁵

ศาลฯ ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า สิ่งที่ศาลฯ ไม่สามารถถือได้ว่าเป็นไปตามข้อผูกมัด (undertaking) เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ.1919 คือการพยายามที่จะแทนที่ข้อผูกมัดที่ไม่มีเงื่อนไข (unconditional) และเด็ดขาด (definitive) ด้วยข้อผูกมัดหนึ่งซึ่งยังอยู่ภายใต้การสงวนสิทธิไว้ (reservations) และสิ่งที่ยากยิ่งที่ศาลฯ จะยอมรับได้คือข้อผูกมัดเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ.1919 ซึ่งนอร์เวย์ให้สัญญาว่าจะละเว้นจากการทำความยุ่งยากใดๆ ในการยุติประเด็นปัญหาเรื่องกรีนแลนด์ นอร์เวย์ควรที่จะกำหนดว่า “กรีนแลนด์ตะวันออกต้องเป็นของนอร์เวย์” ทั้งนี้การอ้างสิทธิที่ว่ากรีนแลนด์ตะวันออกต้องเป็นของนอร์เวย์ ได้ปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของสาส์นฉบับลงวันที่ 12 มกราคม ค.ศ.1923 จากเอกอัครราชทูตนอร์เวย์ประจำโคเปนเฮเกนส่งให้แก่รัฐมนตรีกว่าการกระทรวงการต่างประเทศของเดนมาร์ก และได้มีการเสนอข้ออ้างสิทธินี้อย่างชัดเจนเมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ.1923 ในรายงานการประชุมครั้งที่หกของการประชุมร่างอนุสัญญาฉบับลงวันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ.1924 และได้มีการเสนออีกครั้งในพิธีสารทางการทูต (protocol) ฉบับลงนามวันที่ 28 มกราคม ค.ศ.1924 ตามที่อ้างถึงข้างต้น

¹⁴ Ibid., p. 71.

¹⁵ Ibid., p. 72.

ศาลไม่สามารถอ่านคำประกาศของนายเอียเลนให้เข้าใจได้ว่า “ในการยุติประเด็นปัญหา
นี้” (กล่าวคือเรื่องกรีนแลนด์) เป็นเงื่อนไขจะทำให้คำสัญญาที่จะละเว้นจากการทำความยุ่งยาก
ใดๆ ไม่อาจบรรลุข้อยุติได้ ทั้งนี้ คำมั่น (promise) ดังกล่าวปราศจากเงื่อนไข (unconditional) และ
เด็ดขาด (definitive) อีกทั้ง ยังเป็นที่เข้าใจได้อีกว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของ
นอร์เวย์ได้แจ้งต่อเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ในวันที่ 7 พฤศจิกายน ค.ศ.
1919 ว่า “เป็นเรื่องที่น่ายินดีสำหรับนอร์เวย์ที่จะรับรองอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กเหนือ
กรีนแลนด์” (รายงานทางราชการจากเอกอัครราชทูตเดนมาร์กที่ Christiania ส่งให้แก่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของเดนมาร์กฉบับลงวันที่ 8 พฤศจิกายน ค.ศ. 1919)
นอกจากนี้ ยังมีหมายความว่าในแง่เดียวกันด้วยว่า เอกอัครราชทูตของเดนมาร์กประจำ Christiania
ได้เข้าใจในคำประกาศของนายเอียเลน เมื่อเขาได้แจ้งต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
ของเดนมาร์กเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ. 1919 ว่านายเอียเลนได้แจ้งให้เขาทราบว่า “แผนการณ์
ของรัฐบาลเดนมาร์กในเรื่องอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กเหนือกรีนแลนด์ทั้งหมดจะไม่เผชิญต่อ
ปัญหาใดๆ จากฝ่ายนอร์เวย์”

ในท้ายที่สุดแล้ว ศาลได้พิพากษาว่าจากผลของข้อผูกมัด (undertaking) ที่เกี่ยวข้องกับ
คำประกาศของนายเอียเลนเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ. 1919 ประเทศนอร์เวย์มีพันธกรณี
(obligation) ที่จะต้องละเว้นจากการโต้แย้งอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กเหนือกรีนแลนด์ทั้งหมด
(Greenland as a whole) และยิ่งไปกว่านั้น (fortiori) ต้องละเว้นจากการเข้าครอบครองส่วนหนึ่ง
ส่วนใดในกรีนแลนด์¹⁶

3.1.5 ผลผูกพันทางกฎหมายของคำประกาศเอียเลน

คำประกาศด้วยวาจาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของนอร์เวย์ หรือที่
เรียกว่าคำประกาศของนายเอียเลน (Ihlen's Declaration) ซึ่งคำประกาศดังกล่าวได้กระทำขึ้น
โดยนายเอียเลนในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศนอร์เวย์เมื่อวันที่
22 กรกฎาคม ค.ศ. 1919 ตามที่ได้แจ้งต่อเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania เพื่อให้
“เป็นไปตามแผนการณ์ของรัฐบาลเดนมาร์กเหนือกรีนแลนด์ตะวันออก โดยไม่มีข้อขัดแย้งหรือ
อุปสรรคใดๆจากทางนอร์เวย์” ทั้งนี้ ทางรัฐมนตรีนอร์เวย์ได้จัดเตรียมร่าง (prepare) และลงนาม

¹⁶ Ibid., p. 73.

(initial) ในบันทึกการประชุมที่เกี่ยวข้องต่อคำประกาศ (minute of declaration) และรัฐบาลนอร์เวย์ได้ยอมรับในข้อเท็จจริงของบันทึกคำประกาศดังกล่าวแล้ว อย่างไรก็ตาม บันทึกของคำประกาศนั้นไม่มีการนำไปจดทะเบียนต่อเลขาธิการของสันนิบาตชาติแต่อย่างใด ดังนั้น ประเด็นที่พิจารณานี้จึงไม่มีความเกี่ยวข้องต่อสนธิสัญญาทางวาจา (oral treaty) ในระหว่างสมาชิกของสันนิบาตชาติว่ามีผลสมบูรณ์หรือไม่ อย่างไรก็ตาม มีความสำคัญว่าคำประกาศฝ่ายเดียวทางวาจาที่กระทำโดยรัฐมนตรี (unilateral oral declaration) จะมีผลผูกพันต่อรัฐผู้กระทำหรือไม่อย่างไร

หากพิจารณาถึงคำวินิจฉัยของศาล จะเห็นได้ว่าศาลไม่ได้อธิบายอย่างชัดเจนหรือให้เหตุผลว่าเพราะเหตุใดคำประกาศของนายเอียเลนจึงมีผลผูกพันทางกฎหมายและก่อให้เกิดพันธกรณีต่อประเทศนอร์เวย์ ทั้งนี้ ปัญหาเรื่องผลผูกพันทางกฎหมายของคำประกาศนายเอียเลน (Ihlen's declaration) ในคดีสถานะทางกฎหมายของกรีนแลนด์ตะวันออกสามารถตีความได้ตามต่อไปนี้

3.1.5.1 ข้อตกลงทางระหว่างประเทศ

หากพิจารณาการสนทนาทางการทูต ระหว่างนายเอียเลนในนามรัฐบาลนอร์เวย์กับเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ในนามรัฐบาลเดนมาร์ก เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ.1929 ซึ่งเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ได้กล่าวว่า

“เดนมาร์กซึ่งไม่มีส่วนได้เสียใน Spitzbergen และไม่มีเหตุผลที่จะคัดค้านความประสงค์ของนอร์เวย์ในการใช้อำนาจอธิปไตยเหนือ Spitzbergen และต่อมาเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ยังกล่าวอีกว่า เดนมาร์กปรารถนาที่จะขยายผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองเหนือกรีนแลนด์ทั้งหมด ซึ่งรัฐบาลสหรัฐอเมริกาไม่คัดค้านความปรารถนานั้นและรัฐบาลเดนมาร์กมีความประสงค์ว่ารัฐบาลนอร์เวย์ก็จะไม่คัดค้านเรื่องดังกล่าวเช่นกัน”

ในวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ.1929 นายเอียเลนซึ่งขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศนอร์เวย์ก็ได้ตอบกลับต่อคำร้องขอของเดนมาร์กว่า “ข้าพเจ้าได้แจ้งให้เอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ทราบว่า ทางรัฐบาลนอร์เวย์จะไม่สร้างความยากลำบากใดๆ ในการยุติประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้” ซึ่งในภายหลังเมื่อประเทศเดนมาร์กได้รับคำรับรองในอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กเหนือกรีนแลนด์จากรัฐมหาอำนาจต่างๆ เช่น ฝรั่งเศส อิตาลี ญี่ปุ่น อังกฤษ สวีเดน แล้ว รัฐบาลเดนมาร์กจึงได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติมต่อทางรัฐบาลนอร์เวย์เพื่อขอรับการรับรองซึ่งอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กเหนือกรีนแลนด์ทั้งหมดในปี ค.ศ.1921 แต่

ทางรัฐบาลนอร์เวย์ไม่เต็มใจที่จะให้การรับรองต่อรัฐบาลเดนมาร์ก ซึ่งในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1921 ทางรัฐบาลเดนมาร์กแจ้งต่อเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำกรุง Christiania ว่าจะไม่มีการร้องขอใดๆ เพิ่มเติมอีกแล้ว และได้กล่าวว่ารัฐบาลเดนมาร์กจะอาศัยเนื้อหาของผลผูกพันด้วยวาจาที่ได้ให้ไว้จากนายเอียเลน ในปี ค.ศ. 1919

ศาลฯ ได้หยิบยกข้อเท็จจริงดังกล่าวมาพิจารณาและได้วินิจฉัยว่า

“ จากเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากทางฝ่ายเดนมาร์กซึ่งมีมาก่อนพฤติกรรมทางการทูตของเอกอัครราชทูตแห่งเดนมาร์กใน Christiania เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ. 1919 เห็นได้ชัดว่าท่าทีของเดนมาร์กในประเด็นเรื่อง Spitzbergen และท่าทีของนอร์เวย์ในประเด็นเรื่อง Greenland นั้นได้รับการพิจารณาจากเดนมาร์กว่าเป็นการพึ่งพาอาศัยกัน (interdependent) และการพึ่งพาอาศัยกันนี้ได้สะท้อนอยู่ในรายงานการสนทนาของนายเอียเลนด้วย”¹⁷

เมื่อพิจารณาจากคำวินิจฉัยข้างต้น อาจพิจารณาได้ว่า ศาลฯ ได้อ้างคำแถลงการณ์หรือคำประกาศของนายเอียเลนว่าเป็นการให้ตอบแทน (reciprocity) ต่อข้อผูกมัดของเดนมาร์กที่จะไม่คัดค้านข้อเรียกร้องของนอร์เวย์ต่อดินแดน Spitzbergen หรือเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน นอกจากนี้ หากพิจารณากรณีของประเทศสหรัฐอเมริกาเทียบเคียง ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้การรับรองอำนาจอธิปไตยต่อเดนมาร์กไปแล้ว แม้ว่าคำร้องขอจะไม่ได้ระบุเจาะจงถึงความปรารถนาของเดนมาร์กในการขยายอำนาจอธิปไตยเหนือกรีนแลนด์ทั้งหมด สหรัฐอเมริกาก็สามารถตีความคำร้องดังกล่าวได้เช่นนั้น ดังนั้น ประเทศนอร์เวย์จึงควรตีความดังกล่าวได้เช่นเดียวกันกับสหรัฐอเมริกา

ดังนั้น หากกรณีข้างต้นเป็นการตีความของศาลฯ ที่ถูกต้องแล้ว ก็จะไม่มีพันธกรณีที่เกิดขึ้นจากคำประกาศฝ่ายเดียวของรัฐ (unilateral declaration of state) และอาจพิจารณาได้ว่า ประเทศนอร์เวย์และประเทศเดนมาร์กได้ทำข้อตกลงทางวาจาต่อกัน (oral agreement) ให้มีผลผูกพันโดยปกติ¹⁸ ในรูปแบบของคำประกาศฝ่ายเดียวระหว่างทั้งสองประเทศ ซึ่งศาลฯ ได้เน้นที่ลักษณะของการต่างตอบแทน (reciprocity) ในการที่เดนมาร์กได้ยอมรับข้อกล่าวอ้างของนอร์เวย์เหนือ Spitzbergen ว่าเป็นการแลกเปลี่ยนตอบแทนกับการที่นอร์เวย์ยอมรับข้อกล่าวอ้างของเดนมาร์กเหนือกรีนแลนด์ตะวันออก โดยการแลกเปลี่ยนดังกล่าวเกิดจากคำประกาศฝ่ายเดียวของ

¹⁷ *Ibid.*, p. 70.

¹⁸ Martin Dixon, *International Law*, 4th edition (United Kingdom: Blackstone Press Limited, 2000), p. 54.

เอกอัครราชทูตแห่งเดนมาร์กที่ Christinia ในวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ.1919 และคำประกาศฝ่ายเดียวของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงการต่างประเทศนายเฮียเลน ในวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ.1919 ซึ่งเป็นการตอบคำร้องขอของรัฐบาลเดนมาร์ก

ตามที่ปรากฏในความเห็นส่วนตัวของท่านผู้พิพากษา Anzilotti ซึ่งไม่เห็นด้วยต่อเหตุผลที่มาจากคำตัดสินจากเสียงส่วนใหญ่ก็ได้ให้การยอมรับว่าคำประกาศ (declaration) ที่กระทำด้วยวาจา (verbal) ว่าเป็นข้อตกลงที่สมบูรณ์และให้ผลผูกพันต่อประเทศนอร์เวย์ได้ และได้กล่าวว่า “ดูเหมือนจะไม่มีกฎเกณฑ์ใดๆ ในทางระหว่างประเทศที่จะกำหนดให้ข้อตกลง (agreement) ประเภทนี้จำเป็นต้องกระทำในรูปแบบของลายลักษณ์อักษรเพื่อที่จะให้เป็นผลสมบูรณ์แต่อย่างใด”¹⁹ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เนื่องจากคู่กรณีทั้งสองได้ยอมรับถึงการมีอยู่และเนื้อหาของคำประกาศ ดังนั้น จึงไม่เกิดปัญหาในเรื่องหน้าที่การพิสูจน์ นอกจากนี้ แม้ว่าท่าน Lord McNair จะไม่ยอมรับว่าคำประกาศของนายเฮียเลนจะถือได้ว่าผูกพันประเทศนอร์เวย์โดยผลของหลักกฎหมายปิดปาก (estoppel) แต่ท่าน Lord McNair ก็ได้ให้ความเห็นว่าเป็นเรื่องของการเจรจาต่อรองซึ่งก่อให้เกิดข้อตกลงระหว่างประเทศอย่างไม่เป็นทางการ (informal agreement)²⁰ ดังนั้น เราอาจพิจารณาได้ว่าสิ่งที่สอดคล้องกัน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของคำประกาศ (declaration) ไม่ว่าจะเป็นข้อตกลงสองฝ่ายหรือคำประกาศฝ่ายเดียว คือ สามารถกระทำด้วยวาจา (orally) ได้

3.1.5.2 การกระทำฝ่ายเดียวของรัฐ

ตามที่ทางรัฐบาลนอร์เวย์ได้ยอมรับต่อข้อเท็จจริงตามที่นายเฮียเลนได้ประกาศไว้ในบันทึกการประชุม อย่างไรก็ตาม ทางประเทศนอร์เวย์ได้ยืนยันว่าคำประกาศของนายเฮียเลนเป็นเพียงการรับรองให้ความช่วยเหลือทางการทูต ซึ่งนอร์เวย์ได้ประสงค์จะให้การยอมรับหากมีการเจรจาต่อไปในอนาคต กล่าวคือ คำประกาศของนายเฮียเลนเป็นเพียงการกระทำทางการทูตเท่านั้น (a mere demarche) เพื่อให้ได้รับและการกำหนดทิศทาง และไม่มีผลผูกพันเป็นคำมั่นที่จะก่อให้เกิดพันธกรณี ยิ่งไปกว่านั้น ทางรัฐบาลนอร์เวย์เองยังได้ยืนยันอีกว่ารัฐมนตรีกว่าการกระทรวงการต่างประเทศไม่มีความสามารถที่จะทำคำประกาศดังกล่าวให้มีผลผูกพันรัฐ เนื่องจาก

¹⁹ Legal status of Eastern Greenland Case (Denmark v. Norway), *supra* note 2 , p. 91.

²⁰ Eighth report on unilateral acts of States, UN Doc. A/CN.4/557, para. 122, p. 22.

กฎหมายระหว่างประเทศให้ผลบังคับทางกฎหมายที่มาจากกระทำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศที่ทำภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ (constitution) เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ศาลฯ ได้ให้ความเห็น ได้แย้งต่อประเด็นของทางนอร์เวย์ ดังนี้

“ศาลพิจารณาว่าเหนือบรรดาข้อพิพาททั้งหมดที่มีคำตอบในลักษณะนี้โดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้ตอบในนามของรัฐบาลของตนต่อคำร้องขอของผู้แทนทางการทูตของรัฐมหาอำนาจต่างประเทศ ในเรื่องของประเด็นที่อยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจของตน คำตอบดังกล่าวผูกพันประเทศของรัฐมนตรีนั้น”²¹

จากคำวินิจฉัยข้างต้น อาจพิจารณาได้ว่าคำประกาศของนายเอียเลน เป็นการกระทำฝ่ายเดียวของรัฐ ในรูปแบบของคำประกาศฝ่ายเดียว (unilateral declaration of States) ที่มีผลผูกพันต่อประเทศนอร์เวย์และก่อให้เกิดพันธกรณีแก่นอร์เวย์ อันทำให้ประเทศนอร์เวย์มีพันธกรณี (obligation) ที่จะต้องละเว้นจากการโต้แย้งอำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กเหนือกรีนแลนด์ทั้งหมด (Greenland as a whole) และยิ่งไปกว่านั้น (fortiori) ต้องละเว้นจากการเข้าครอบครองส่วนหนึ่งส่วนใดในกรีนแลนด์

นอกจากนี้ แม้ว่าทางรัฐบาลนอร์เวย์จะได้อ้างว่าคำประกาศของนายเอียเลนจะต้องพิจารณาในบริบทของข้อตกลง (context of agreement) แต่ในที่สุดศาลฯ ก็ได้ให้การสนับสนุนว่าโดยเจตนาของคำประกาศ (intentionality of the declaration) นี้เองปรากฏอย่างชัดเจน ดังนั้นเจตนาของคำประกาศดังกล่าวจึงมีขึ้นเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า “อำนาจอธิปไตยของเดนมาร์กที่มีอยู่เหนือดินแดนกรีนแลนด์ทั้งหมด ไม่เพียงแต่เฉพาะส่วนหนึ่งส่วนใดของกรีนแลนด์เท่านั้น” จะไม่ถูกโต้แย้งจากประเทศนอร์เวย์

คำวินิจฉัยของศาลฯ ข้างต้นในการพิจารณาว่าคำประกาศของนายเอียเลน (Ihlen's Declaration) เป็นการกระทำที่มีผลผูกพันรัฐหรือไม่เป็นที่น่าสนใจมากในขณะนั้น เนื่องจากคำวินิจฉัยดังกล่าวเป็นตัวอย่างแรกที่องค์กรตุลาการระหว่างประเทศชี้ให้เห็นว่า การกระทำของ

²¹ Legal status of Eastern Greenland Case (Denmark v. Norway), *supra* note 2, p. 71 the court said, “The Court considers it beyond all dispute that a reply of this nature given by the Minister for Foreign Affairs on behalf of his Government in response to a request by the diplomatic representative of a foreign Power, in regard to a question falling within his province, is binding upon the country to which the Minister belongs.”

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอาจให้ข้อผูกมัดในทางระหว่างประเทศ (international commitment) ซึ่งผูกพันรัฐที่ตนเป็นตัวแทนได้

ส่วนประเด็นที่ประเทศนอร์เวย์ได้โต้แย้งว่ารัฐมนตรีของประเทศตนไม่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญที่จะประกาศในฐานะตัวแทนของรัฐ กรณีนี้ท่านผู้พิพากษา Anzilotti ยอมรับว่าไม่มีกฎเกณฑ์ใดในทางกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาดังกล่าวซึ่งได้เคยนำมาพิจารณาโดยศาลและอำนาจทางกฎหมายดังกล่าวนี้ก็ได้ “รับการปฏิบัติอย่างกว้างขวาง” (exhaustively treated) ยิ่งไปกว่านั้น ท่านผู้พิพากษา Anzilotti ยังได้กล่าวว่ามี การยอมรับโดยทั่วไปว่า “มีทางปฏิบัติของรัฐที่แน่นอนและเป็นการทั่วไปที่มอบอำนาจให้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในฐานะตัวแทนโดยตรงของประมุขของรัฐ ด้วยอำนาจที่จะทำคำแถลงในเรื่องเหตุการณ์ปัจจุบันต่อผู้แทนทางการทูต และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการบอกกล่าวต่อผู้แทนทางการทูตถึงท่าที (attitude) ของรัฐบาลของรัฐมนตรีผู้แถลงว่าจะยอมรับในปัญหาที่หยิบยกขึ้นมาหรือไม่”²² ซึ่งผู้พิพากษา Anzilotti กล่าวเพิ่มเติมว่า “คำประกาศลักษณะนี้มีผลผูกพันต่อรัฐ”

ในส่วนปัญหาที่ว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของนอร์เวย์มีอำนาจตามกฎหมายรัฐธรรมนูญที่จะทำคำประกาศหรือไม่ ท่านผู้พิพากษา Anzilotti ได้ให้ความเห็นว่าปัญหาดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลเดนมาร์กแต่อย่างใด แต่เป็นหน้าที่ของนายเอียเลนเองที่จะต้องละเว้นจากการโต้ตอบจนกว่าจะได้รับความยินยอมใดๆ ที่อาจกระทำได้ภายใต้กฎหมายหรือรัฐธรรมนูญของนอร์เวย์ ซึ่งหากนายเอียเลนได้ละเมิดกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญของนอร์เวย์ ก็ จะเกี่ยวข้องต่อปัญหาในเรื่องความรับผิดชอบภายในรัฐเท่านั้น (national responsibility) ดังนี้ จึงไม่เกี่ยวข้องกับเดนมาร์กและไม่มีผลกระทบต่อผลผูกพันของคำประกาศดังกล่าวของนอร์เวย์แต่ประการใด²³

ข้อสรุปที่ได้จากคำวินิจฉัยของท่านผู้พิพากษา Anzilotti ในคดีนี้ข้างต้น กล่าวคือ

ประการแรก คำประกาศของนายเอียเลนเป็นคำประกาศฝ่ายเดียวด้วยวาจาในลักษณะของคำมั่น ซึ่งได้มีการยอมรับข้อเท็จจริงโดยคู่สัญญาฝ่ายซึ่งทำคำประกาศนั้น และมีผลผูกพันในทางระหว่างประเทศต่อคู่สัญญาฝ่ายที่ทำคำประกาศนั่นเอง

ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับความสามารถของรัฐมนตรีตามกฎหมายรัฐธรรมนูญในการทำคำประกาศดังกล่าวไม่ได้เป็นเรื่องของกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่มีผลกระทบต่อ

²² *Ibid.*, p. 91.

²³ *Ibid.*, pp. 91-92.

บังคับใช้ของคำประกาศดังกล่าว นอกจากนี้ คำประกาศดังกล่าวยังแตกต่างจากคำประกาศในอดีต กล่าวคือ มีการบันทึกถ้อยคำของคำประกาศลงในบันทึกการประชุม ซึ่งคำประกาศด้วยวาจาในคดีนี้ได้ถูกบันทึกไว้ในรายงานการประชุมที่เป็นลายลักษณ์อักษร และถูกลงนามโดยรัฐมนตรีผู้ทำคำประกาศนั่นเอง รวมทั้งยังได้ส่งต่อไปยังรัฐมนตรีผู้รับคำประกาศนั้นเพื่อรับรองข้อเท็จจริงอีกด้วย²⁴

3.2 คำแถลงการณ์ต่อเนื่องของฝรั่งเศสในคดีการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ ค.ศ.1974

คดีการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ในปี ค.ศ.1974 (Nuclear Test Case) ซึ่งเป็นข้อพิพาทระหว่างประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฝ่ายหนึ่งและประเทศฝรั่งเศสอีกฝ่ายหนึ่งในเรื่องการทดสอบอาวุธนิวเคลียร์ในแถบมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้ ซึ่งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice หรือ ICJ) ได้ยืนยันหลักการที่สำคัญของคำมั่นฝ่ายเดียวหรือคำประกาศฝ่ายเดียวของรัฐที่ก่อให้เกิดพันธกรณีทางกฎหมายผูกพันต่อรัฐผู้ให้คำมั่น ทั้งนี้ คำพิพากษาดังกล่าวมีความสำคัญที่บ่งชี้ให้เห็นถึงหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และผลทางกฎหมายที่สำคัญของคำมั่นฝ่ายเดียวของรัฐ²⁵ และแม้ว่าคำพิพากษาของศาลในคดีนี้จะมีการถกเถียงกันเป็นอย่างมากในวงการกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ก็มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดหลักเกณฑ์ในประเด็นคำประกาศฝ่ายเดียวของรัฐในฐานะพันธกรณีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อหลักการที่ใช้เป็นแนวทางต่อคำประกาศฝ่ายเดียวของรัฐซึ่งสามารถก่อให้เกิดพันธกรณีตามกฎหมาย (Guiding Principles applicable to unilateral declarations of States capable of creating legal obligations 2006) ที่กำหนดโดยคณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศ (The International Law Commission) ในปี ค.ศ. 2006

²⁴ J. W. Garner, "The International Binding Force of Unilateral Oral Declarations", American Journal of International Law, vol. 27 (1933), p. 496.

²⁵ Vladimir duro Degan, Sources of International Law, (Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 1997), pp. 285-286.

3.2.1 มูลเหตุแห่งคดี

คดีการทดลองอาวุธนิวเคลียร์มีมูลเหตุอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ที่รัฐบาลประเทศฝรั่งเศสได้กระทำการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศบริเวณเขตแปซิฟิกตอนใต้ ในแคว้นโพลินีเซีย ในช่วงระหว่างปี ค.ศ.1966 ถึงปี ค.ศ.1972 ซึ่งบริเวณศูนย์กลางการทดลองเกิดขึ้นที่เกาะมารูว์รรี อยู่ห่างจากจุดที่ใกล้ที่สุดทางเกาะตอนเหนือของประเทศนิวซีแลนด์เป็นระยะ 2,500 ไมล์ทะเล และประมาณ 1,050 ไมล์ทะเลจากจุดที่ใกล้ที่สุดของเกาะคุกซึ่งเป็นรัฐปกครองอิสระเชื่อมติดต่อกับประเทศนิวซีแลนด์ และอยู่ห่างจากแผ่นดินใหญ่ของประเทศออสเตรเลียประมาณ 6,000 กิโลเมตร นอกจากนี้ ทางรัฐบาลแห่งฝรั่งเศสยังได้กำหนดที่ตั้ง “บริเวณเขตต้องห้าม (prohibited zones)” สำหรับอากาศยาน และ “เขตอันตราย (dangerous zones)” สำหรับอากาศยานและการเดินเรือเพื่อที่จะกีดกันอากาศยานและการเดินเรือออกจากพื้นที่ศูนย์กลางที่ได้ทำการทดลอง ซึ่งบริเวณพื้นที่ดังกล่าวนี้ได้รับผลกระทบทุกๆ ปีในระหว่างการทดลองนิวเคลียร์ นอกจากนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าวประเทศฝรั่งเศสไม่ได้เป็นภาคีใน Treaty banning Nuclear Weapon Tests In The Atmosphere, In Outer Space And Under Water หรือชื่อย่อว่า Partial Test Ban Treaty (PTBT) ซึ่งสนธิสัญญานี้ได้มีการลงนามเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม ค.ศ.1963²⁶ มีข้อกำหนดห้ามรัฐที่เป็นภาคีทำการทดลองระเบิดและอาวุธนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศ อวกาศ ใต้น้ำ อาทิ ในทะเลหลวง และในบริเวณใดๆ ซึ่งการระเบิดนั้นจะก่อให้เกิด กาก ฝน ละออง ที่มีกัมมันตภาพรังสีขึ้น นอกดินแดนหรือบริเวณที่อยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐซึ่งเป็นบริเวณที่มีรัฐทำการทดลอง อย่างไรก็ตาม การทดลองนิวเคลียร์ใต้พื้นดินสามารถจะกระทำได้นี้เนื่องจากไม่ก่อให้เกิดผลกระทบแต่อย่างใด

ต่อมาประเทศนิวซีแลนด์ได้ส่งสาส์นลงวันที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ.1973 และศาลฯได้รับลงทะเบียในในวันเดียวกันนั้นเพื่อฟ้องร้องต่อประเทศฝรั่งเศสในเรื่องเกี่ยวกับข้อขัดแย้งในความชอบด้วยกฎหมายต่อการทดลองนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศที่รัฐบาลฝรั่งเศสได้กระทำขึ้นในเขตแปซิฟิกตอนใต้ ซึ่งทางฝ่ายรัฐบาลนิวซีแลนด์ได้ร้องขอให้ศาลฯวินิจฉัยและประกาศว่า

²⁶ The Nuclear Test-Ban Treaty ลงนามเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม ค.ศ.1963 ที่กรุงมอสโก โดยรัฐบาลโซเวียต สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา และเปิดให้ลงนามโดยรัฐอื่นทั่วไป ให้สัตยาบันโดยวุฒิสภาของสหรัฐเมื่อวันที่ 24 กันยายน ค.ศ.1963 ด้วยคะแนน 80 ต่อ 19 เสียง และสนธิสัญญานี้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม ค.ศ.1963 ซึ่งมีเนื้อหาห้ามการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ ยกเว้น การทดลองที่กระทำใต้พื้นดิน

“การกระทำของรัฐบาลฝรั่งเศสในการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศบริเวณเขตแปซิฟิกตอนใต้ซึ่งทำให้เกิดสารกัมมันตรังสีซึ่งถือเป็นการละเมิดต่อสิทธิของประเทศนิวซีแลนด์ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ และสิทธิดังกล่าวจะยังคงถูกละเมิดอีกหากมีการทดลองนิวเคลียร์ต่อไปอีกในอนาคต”²⁷

ส่วนคำร้องของประเทศออสเตรเลียได้เสนอให้ศาลมีคำพิพากษาและประกาศว่า “การกระทำการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ในเขตมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้ไม่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์แห่งกฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้บังคับ” และเพื่อให้ศาลมีคำสั่งว่า “ประเทศฝรั่งเศสจะไม่ดำเนินการทดลองนิวเคลียร์ดังกล่าวดังกล่าวต่อไปอีก”²⁸

อย่างไรก็ตาม เอกอัครราชทูตของฝรั่งเศสประจำเนเธอร์แลนด์ได้ส่งสาสน์ลงวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 1973 ไปยังนายทะเบียนศาล ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งรัฐบาลฝรั่งเศสได้กล่าวว่า เหตุผลที่กล่าวไว้ในสาสน์และที่ได้แนบไว้ พิจารณาได้ว่าศาลไม่มีความสามารถอย่างชัดแจ้งในคดีนี้ กล่าวคือ ประเทศฝรั่งเศสไม่ยอมรับเขตอำนาจศาลยุติธรรมระหว่างประเทศและรัฐบาลฝรั่งเศสไม่มีเจตนาจะตั้งตัวแทนเพื่อดำเนินการ และยังสามารถเรียกร้องให้ศาลถอนคดีนี้ออกจากกระบวนการอีกด้วย ดังนั้น ในคดีนี้จึงไม่มีตัวแทนที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลฝรั่งเศสแต่อย่างใด

ศาลฯ กล่าวว่าเป็นที่น่าเสียดายที่รัฐบาลฝรั่งเศสไม่แสดงออกซึ่งการตอบโต้ข้อโต้แย้งในประเด็นที่เกิดขึ้นจากคดีนี้ ทำให้ศาลไม่สามารถที่จะเยียวยาโดยอาศัยหลักฐานหรือเหตุผลอื่นใดจากการโต้แย้งมาให้การสนับสนุนประเทศฝรั่งเศสได้ อย่างไรก็ตาม ศาลฯ ได้ดำเนินการและวินิจฉัยเพื่อให้ได้ข้อสรุป ไม่เพียงแต่ต้องยึดถือในหลักฐานที่มีการส่งให้ศาลหรือข้อโต้แย้งที่มีการแจ้งต่อศาลโดยผู้ฟ้องคดีเท่านั้น แต่ศาลยังต้องพิจารณาเอกสารใดๆ หรือหลักฐานอื่นๆ ซึ่งอาจมีความเกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับความพอใจ กล่าวคือ ประการแรก เพื่อให้ไม่มีอุปสรรคในการทำหน้าที่ทางตุลาการ และประการที่สอง หากไม่มีอุปสรรคเช่นนั้นเกิดขึ้น คำร้องขอดังกล่าวต้องได้รับการตรวจสอบทั้งตามข้อเท็จจริงและตามข้อกฎหมาย²⁹

²⁷ Nuclear Test Case (New Zealand v. France), International Court of Justice Reports, Judgment of 20 December 1974, para. 11, pp. 459-460.

²⁸ Nuclear Test Case (Australia v. France), International Court of Justice Reports, Judgment of 20 December 1974, para. 11, p. 256.

²⁹ Nuclear Test Case (New Zealand v. France), *supra* note 27, para. 15, p. 461.

3.2.2 มาตรการคุ้มครองชั่วคราว

ในวันที่ 14 พฤษภาคม ค.ศ.1973 ตัวแทนของทั้งประเทศนิวซีแลนด์และประเทศออสเตรเลียได้ขอให้ศาลกำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราว (Interim measures of protection) เพื่อคุ้มครองตน ซึ่งคำสั่งของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ.1973 ด้วยคะแนนเสียง 8 ต่อ 6 ได้สั่งตามคำขอของผู้ร้องทั้งประเทศนิวซีแลนด์และประเทศออสเตรเลีย ซึ่งได้กำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวและสั่งให้ประเทศฝรั่งเศสหลีกเลี่ยงการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ อันก่อให้เกิดการสะสมของละอองกัมมันตรังสีในดินแดนของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ซึ่งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้อ้างมาตรา 41(1) แห่งธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในการกำหนดมาตรการชั่วคราวดังกล่าวนี้³⁰

ทั้งนี้ ข้อกำหนดในมาตรการคุ้มครองชั่วคราวมีเนื้อหา ดังต่อไปนี้

“รัฐบาลแห่งนิวซีแลนด์และรัฐบาลแห่งฝรั่งเศสควรที่จะแน่ใจว่าไม่มีการกระทำใดที่ก่อให้เกิดความรุนแรงหรือขยายข้อขัดแย้งตามที่ได้เสนอต่อศาลหรือละเมิดสิทธิในการดำเนินการของคู่ความอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐบาลฝรั่งเศสควรที่จะหลีกเลี่ยงการทดลองนิวเคลียร์ที่จะทำให้เกิดสารกัมมันตรังสีในดินแดนของประเทศนิวซีแลนด์ เกาะคุก เกาะ Niue หรือเกาะ Tokelau”

คำสั่งดังกล่าวยังได้อ้างถึงคำฟ้องเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ.1973 ของประเทศนิวซีแลนด์ และสาสน์เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ.1973 ที่รัฐบาลฝรั่งเศสได้แย้งว่าศาลไม่มีความสามารถอย่างชัดแจ้งในคดีนี้อีกด้วย ยิ่งไปกว่านี้ ในเรื่องการกำหนดมาตรการชั่วคราว (Interim measures of protection) ศาลยังได้พิจารณาต่อไปอีกว่าเนื้อหาสาระสำคัญที่ส่งไปยังศาลนำไปสู่ข้อสรุปในกระบวนการปัจจุบันว่า ข้อบทที่ถูกหยิบยกโดยคำร้องปรากฏให้เห็นว่า ศาลมีเขตอำนาจตามหลักฐานเบื้องต้น ซึ่งสามารถจะเป็นพื้นฐานให้เห็นได้ว่าเขตอำนาจศาลได้ถูกค้นพบ

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการดำเนินการในปัจจุบันนี้ เพียงพอแล้วที่จะเห็นได้ว่าข้อมูลที่ส่งให้ศาลมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดความเสียหายต่อประเทศนิวซีแลนด์และอาจแสดงให้เห็นถึงสาเหตุ

³⁰ Article 41 of the statute of the International Court of justice ;

(1) The Court shall have the power to indicate, if it considers that circumstances so require, any provisional measures which ought to be taken to preserve the respective rights of either party.

อันมาจากตะกอนของกัมมันตรังสีที่สะสมอยู่ในอาณาเขตของประเทศนิวซีแลนด์อันเกิดจากการทดลองระเบิดนิวเคลียร์และเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแก้ไขได้

ดังนั้น ศาลจึงกล่าวว่าไม่สามารถยอมปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของรัฐบาลฝรั่งเศสที่ให้ถอนคดีออกจากสารบบความได้ อย่างไรก็ตาม การให้คำวินิจฉัยในวันนี้ (ในเรื่องการกำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราว) ไม่ได้เป็นการตัดสินล่วงหน้าถึงปัญหาในเรื่องเขตอำนาจศาลที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรมแห่งคดีหรือปัญหาใดๆ ที่เกี่ยวกับการยอมรับคำร้องขอหรือเกี่ยวกับความยุติธรรมโดยตัวเอง และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของรัฐบาลฝรั่งเศสที่จะยื่นคำคัดค้านในปัญหาต่างๆ เหล่านั้น

3.2.3 เขตอำนาจศาลเหนือคดี

ทูตฝรั่งเศสประจำเนเธอร์แลนด์ได้ส่งสาสน์ลงวันที่ 16 พฤษภาคม ค.ศ.1973 ไปยังนายทะเบียนศาล ซึ่งทางรัฐบาลฝรั่งเศสได้แจ้งว่า เหตุผลที่กล่าวในสาสน์และที่แนบไว้ พิจารณาได้ว่า ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศไม่มีความสามารถอย่างชัดแจ้งในคดีนี้ กล่าวคือ ประเทศฝรั่งเศสไม่ยอมรับเขตอำนาจศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และทางรัฐบาลฝรั่งเศสไม่มีเจตนาที่จะตั้งตัวแทนดำเนินการในคดีนี้ รวมทั้งยังได้เรียกร้องให้ศาลถอนคดีนี้ออกจากสารบบความอีกด้วย ดังนั้น จึงไม่มีตัวแทนที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลฝรั่งเศสในการดำเนินการในคดีนี้แต่อย่างใด

ทั้งนี้ ในคดีดังกล่าวประเทศฝรั่งเศสได้ขาดนัดและไม่ส่งคำให้การต่อศาลแต่อย่างใด ดังนั้น ประเทศนิวซีแลนด์ซึ่งเป็นคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งขอให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดเป็นคุณแก่ข้อเรียกร้องของตน จึงจำต้องทำให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าศาลมีเขตอำนาจและข้อเรียกร้องมีมูลทั้งในทางข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

ปัญหาเรื่องเขตอำนาจศาลยุติธรรมระหว่างประเทศและการยอมรับข้อเรียกร้อง คำสั่งของศาลเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ.1973 ในเรื่องมาตรการคุ้มครองชั่วคราวซึ่งศาลสั่งให้คุ้มครองชั่วคราวประเทศนิวซีแลนด์และประเทศออสเตรเลียนั้น (Interim measures of protection) ศาลฯ ยังไม่ได้ชี้ขาดถึงประเด็นปัญหาในเรื่องเขตอำนาจศาลและการยอมรับข้อเรียกร้องแต่อย่างใด

คำวินิจฉัยของศาลในเรื่องเขตอำนาจศาลและการยอมรับ (jurisdiction and admissibility) ศาลกล่าวว่าขณะที่ดำเนินการพิจารณาประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับลักษณะเบื้องต้นนั้น ศาลย่อมมีสิทธิ โดยพิจารณาจากประเด็นแห่งข้อพิพาทเองและคำร้องของประเทศนิวซีแลนด์และประเทศออสเตรเลีย อันก่อให้เกิดเขตอำนาจศาลซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

“(ก) มาตรา 36 (1) และมาตรา 37 แห่งธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศและมาตรา 17 ของพระราชบัญญัติทั่วไปว่าด้วยการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศโดยสันติวิธี ที่ทำขึ้น ณ กรุงเจนีวา เมื่อวันที่ 26 กันยายน ค.ศ.1928 และ

(ข) มาตรา 36 (2) และ (5) แห่งธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ”³¹

ทั้งนี้ ศาลยังได้ยกข้ออ้างของประเทศฝรั่งเศสที่อ้างว่า กรรมสารทั่วไปเพื่อการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศโดยสันติ ค.ศ.1928 (General Act for the Pacific Settlement of International Dispute, 1928) นั้นสิ้นผลบังคับลงพร้อมกันกับการสิ้นสุดของสันนิบาตชาติ (League of Nations) และประเทศฝรั่งเศสยังได้แถลงอีกว่า ในการประกาศลงวันที่ 20 พฤษภาคม ค.ศ.1966 ที่ฝรั่งเศสยอมรับเขตอำนาจของศาลยุติธรรมนั้น ฝรั่งเศสได้กำหนดข้อยกเว้นที่จะไม่ยอมรับเขตอำนาจของศาลไว้ในกรณีของ “ข้อพิพาทอันเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศ (national defence)” และการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศก็เป็นกิจกรรมอันเกี่ยวกับการป้องกันประเทศ³²

อย่างไรก็ดี ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศก็ได้อธิบายอย่างชัดเจนถึงกรณีเขตอำนาจศาลในการวินิจฉัยคดีดังกล่าว ศาลเพียงอธิบายไว้ในตอนหนึ่งว่าศาลมีเขตอำนาจในตัวเอง (inherent jurisdiction)³³ กล่าวคือ

“ควรเน้นย้ำว่า ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีซึ่งติดตัวมา (inherent jurisdiction) อันทำให้ศาลสามารถดำเนินการดังกล่าวได้ตามที่ต้องการ ในด้านหนึ่งคือเพื่อให้แน่ใจว่าการใช้ขอบเขตอำนาจศาลเหนือเนื้อหาของข้อเท็จจริงในคดีและเมื่อได้กำหนดไว้จะต้องไม่ถูกกระทบเหิน และในอีกด้านหนึ่งคือเพื่อกำหนดให้มีการระงับประเด็นข้อพิพาทต่างๆ ทั้งปวงตามลำดับเพื่อให้เกิดการเคารพและปฏิบัติตาม “ขีดความสามารถที่ติดตัวมาเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ฝ่ายตุลาการ

³¹ Nuclear Test Case (New Zealand v. France), *supra* note 27, para. 21, p. 463. see also, Nuclear Test Case (Australia v. France), *supra* note 28, para. 21, p. 259.

³² จุมพต สายสุนทร, กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 2, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), น. 297.

³³ เขตอำนาจในตนเอง (inherent jurisdiction) หมายถึง ทฤษฎีของหลักกฎหมายคอมมอนลอว์ที่ศาลสูงกว่ามีเขตอำนาจศาลที่จะรับฟังคดีที่มีมาก่อนที่ตนมีเขตอำนาจ เว้นแต่ธรรมนูญก่อตั้งหรือกฎเกณฑ์จำกัดอำนาจนั้นๆ หรือให้เขตอำนาจเฉพาะต่อศาลอื่นๆ หรือคณะกรรมการพิจารณาในบางเรื่อง

หรือ inherent limitations on the exercise of the judicial function” ของศาล และเพื่อ “อ้างไว้ซึ่งลักษณะทางตุลาการของศาล หรือ maintain its judicial character” (อ้างจากคดี Northern Cameroons, Judgment, I.C.J. Reports 1963, at p.29) ซึ่งในการนี้ ขอบเขตอำนาจศาลที่ติดตัวมา (inherent jurisdiction) ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าศาลย่อมได้รับอำนาจเต็มในการพิพากษาใดๆ ก็ตามที่อาจจำเป็นต่อวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ได้ระบุไว้แล้วนั้น อันเป็นผลมาจากการดำรงอยู่ของศาลในฐานะองค์กรตุลาการที่จัดตั้งขึ้นโดยความยินยอมของรัฐเพียงเท่านั้น และเป็นการให้เกียรติอย่างเป็นทางการแก่ศาลเพื่อที่ว่าอำนาจหน้าที่ฝ่ายตุลาการพื้นฐานของศาลอาจได้รับการปกป้องคุ้มครอง”³⁴

ศาลฯยังได้พิจารณาอีกว่า การพิจารณากรณีต่างๆในเรื่องเขตอำนาจศาลข้างต้น ศาลต้องพิจารณาประเด็นที่ศาลเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งก่อน กล่าวคือ การดำรงอยู่ของข้อพิพาทนั่นเอง (the existence of a dispute) ทั้งนี้ ไม่ว่าศาลจะมีขอบเขตอำนาจในการพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นนี้หรือไม่ก็ตาม เพื่อการยุติประเด็นดังกล่าวศาลสามารถใช้สิทธิพลในการตัดสินใจบนความต่อเนื่องของการพิจารณาคดีได้ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องทำการวิเคราะห์โดยละเอียดเกี่ยวกับข้อเรียกร้องตามคำร้องขอของประเทศนิวซีแลนด์ที่ยื่นต่อศาล³⁵

จะเห็นได้ว่า ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศมิได้อธิบายอย่างชัดเจนถึงกรณีเขตอำนาจศาลในการวินิจฉัยคดีดังกล่าว แต่ศาลได้เน้นย้ำว่าศาลมีเขตอำนาจในตัวเอง (inherent jurisdiction) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น และยังหลีกเลี่ยงถึงการอธิบายในเรื่องเขตอำนาจศาลและการยอมรับ (jurisdiction and admissibility) ทั้งนี้ ศาลให้ความสำคัญในประเด็นเรื่องการดำรงอยู่ของข้อพิพาทนั่นเอง (the existence of a dispute, subject of the dispute) ซึ่งเป็นประเด็นขั้นต้นที่สำคัญที่จะต้องหยิบยกขึ้นมาพิจารณาก่อนนั่นเอง

3.2.4 วัตถุประสงค์ของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้พยายามค้นหาถึงวัตถุประสงค์ (objectives) ที่แท้จริงของประเทศนิวซีแลนด์และออสเตรเลียต่อความประสงค์ที่จะดำเนินการฟ้องร้องในคดีนี้ เพื่อวินิจฉัย

³⁴ Nuclear Test Case (New Zealand v. France), *supra* note 27, para. 23, p. 463. see also, Nuclear Test Case (Australia v. France), *supra* note 28, para. 23, pp. 259-260.

³⁵ *Ibid.*, para. 24 p. 463, *Ibid.*, para. 24, p. 260.

ประเด็นที่ศาลเห็นว่ามีความสำคัญ กล่าวคือ ปัญหาที่ว่าข้อพิพาทมีอยู่จริงและยังคงมีอยู่หรือไม่ ทั้งนี้ หากศาลฯ เห็นว่าประเด็นปัญหาได้บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้ร้องขอแล้ว ก็จะส่งผลให้ข้อพิพาทสิ้นสุดลงได้

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในคดีนี้ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศต้องสืบหาประเด็นข้อพิพาทที่แท้จริง (subject of the dispute) วัตถุประสงค์ (objectives) และจุดประสงค์ของข้อเรียกร้อง (purpose of the claim) ให้ได้ ซึ่งศาลฯ ไม่ได้พิจารณาเพียงแค่คำให้การของประเทศนิวซีแลนด์เท่านั้น แต่ศาลต้องพิจารณาถึงคำร้องโดยรวมทั้งหมด รวมทั้งข้อโต้แย้งของคำร้องที่เสนอต่อศาล และเอกสารอื่นๆ ตามที่กล่าวอ้างไว้แล้วข้างต้นด้วย เพื่อที่จะแสดงเป็นหลักฐานถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงและที่สำคัญที่สุดของผู้ร้องขอ (original and ultimate objective of the Applicant)

คำร้องของนิวซีแลนด์ได้ขอให้ศาลพิพากษาและประกาศว่าการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ของฝรั่งเศสในชั้นบรรยากาศไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ในขณะเดียวกันก็ขอให้ศาลพิพากษาและประกาศว่าบรรดาสิทธิต่างๆ ของนิวซีแลนด์ “จะถูกละเมิดโดยการทดลองใดๆ ต่อไปภายในภาคหน้า” ดังนั้น คำร้องดังกล่าวจึงได้มีคำให้การที่ขอให้ศาลมีการกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ต่างๆ ของคู่กรณีไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม เป็นที่ชัดเจนว่ามูลเหตุของข้อพิพาท (*fons et origo*) คือ การทดลองอาวุธนิวเคลียร์ของฝรั่งเศสที่เกิดขึ้นในชั้นบรรยากาศในเขตภูมิภาคแปซิฟิกตอนใต้ และอาจกล่าวได้นั่นคือวัตถุประสงค์แรกเริ่มและที่สำคัญที่สุดของผู้ร้องขอ (original and ultimate objective of the Applicant) กล่าวคือ ยังคงต้องการให้ได้รับการตอบรับในการยุติการทดลองระเบิดนิวเคลียร์ต่างๆ ดังกล่าว หาใช่ต้องการให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศวินิจฉัยว่าประเทศฝรั่งเศสกระทำการละเมิดหลักกฎหมายระหว่างประเทศหลักใดไม่ ซึ่งหากไม่มีข้อพิพาทอีกต่อไปศาลฯ ก็จะสั่งยุติการพิจารณา

วัตถุประสงค์แรกเริ่มและที่สำคัญที่สุดของผู้ร้องขอ (original and ultimate objective of the Applicant) ศาลกล่าวว่าซึ่งโดยแท้จริงแล้ว สามารถยืนยันได้จากการแถลงการณ์ต่างๆ ของรัฐบาลนิวซีแลนด์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง แถลงการณ์ที่รัฐบาลนิวซีแลนด์ได้ให้ไว้ต่อศาลฯ ในกระบวนการพิจารณาคดีทางวาจาเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม ค.ศ.2517³⁶ เมื่อฝ่ายทนายความนิวซีแลนด์ได้แถลงการณ์ภายหลังจากที่อ้างถึงคำให้การของนิวซีแลนด์แล้วว่า “รัฐบาลของข้าพเจ้าขอให้มีการยับยั้งการกระทำที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรงและไม่ชอบด้วยกฎหมาย”

³⁶ *Ibid.*, para. 27, pp. 464-465, *Ibid.*, para. 27, p. 261.

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การค้นหาวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของผู้ร้องขอ (ประเทศนิวซีแลนด์) ศาลได้ใช้หลักเกณฑ์ที่ว่าข้อพิพาทที่ผู้ร้องขอต่อศาลไม่สามารถแยกออกจากเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดข้อพิพาทนั้นได้ และไม่สามารถแยกออกจากการพัฒนาการ (development) ในอนาคตที่อาจมีผลต่อข้อพิพาทนั้นได้

3.2.5 สถานะทางกฎหมายของคำแถลงการณ์ต่อเนื่องของฝรั่งเศส

ก่อนที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจะได้พิจารณาคำประกาศหรือคำแถลงการณ์ต่อเนื่องของรัฐบาลฝรั่งเศส ศาลกล่าวว่าประเทศนิวซีแลนด์เองได้ยอมรับถึงความเกี่ยวข้องต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในภายหลังที่ประเทศนิวซีแลนด์ยื่นคำร้องโดยปริยาย ซึ่งประเทศนิวซีแลนด์ขอให้ศาลฯ พิจารณาถึงแถลงการณ์ของทางราชการ (communiqué) ลงวันที่ 8 มิถุนายน ค.ศ. 1974 ของประเทศฝรั่งเศส และหนังสือติดต่อทางการทูตที่เกิดขึ้นในภายหลังซึ่งกระทำการในนามผู้มีอำนาจของประเทศฝรั่งเศส และได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าวด้วย

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศกล่าวว่า ในพฤติการณ์ต่างๆ เหล่านี้ ศาลฯ มีความผูกพันที่จะต้องตั้งข้อสังเกตถึงความก้าวหน้าหรือพัฒนาการต่างๆ ในเหตุการณ์ ทั้งก่อนและหลังการสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาทางวาจา กล่าวคือ คำแถลงการณ์โดยเปิดเผยที่แน่นอนจากผู้มีอำนาจของประเทศฝรั่งเศสที่ได้มีการกล่าวถึงต่อศาลฯ ในกระบวนการพิจารณาและกระทำการอื่นๆ ที่เกิดขึ้นภายหลัง ยิ่งไปกว่านั้น ศาลฯ ยังได้กล่าวว่าในกรณีที่ไม่มีการปรากฏตัวของจำเลยหรือผู้คัดค้าน (Respondent) จึงเป็นหน้าที่ของศาลเองที่จะต้องทำให้ศาลพึงพอใจว่าได้รับบรรดาข้อเท็จจริงที่มีอยู่ทั้งปวงแล้ว

การพิจารณาคดีเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม ค.ศ. 1974 ฝ่ายทนายความนิวซีแลนด์ได้เสนอต่อศาลฯ ในเรื่องการตีความการแสดงเจตนาบางประการซึ่งรัฐบาลแห่งฝรั่งเศสและประธานาธิบดีฝรั่งเศสได้แสดงต่อรัฐบาลแห่งนิวซีแลนด์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เขาได้กล่าวอ้างถึงแถลงการณ์ของทางราชการ (communiqué) ฉบับลงวันที่ 8 มิถุนายน ค.ศ. 1974 (ข้อที่ 1 ด้านล่าง) และบันทึกทางทูต (diplomatic note) ลงวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ. 1974 (ข้อที่ 2 ด้านล่าง) และภายหลังจากการอ้างอิงเอกสารดังกล่าวแล้ว ฝ่ายทนายความประเทศนิวซีแลนด์ยังได้กล่าวว่า

“ข้าพเจ้า (ฝ่ายทนายความนิวซีแลนด์) ขอเน้นย้ำในสองประเด็นที่สำคัญ กล่าวคือ ประเด็นที่หนึ่ง ยิ่งประเทศฝรั่งเศสได้ยื่นข้อเสนอดังกล่าว มากเท่าใด ฝรั่งเศสก็จะมองข้ามการมีอยู่

ของคำสั่งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และประเด็นที่สอง แม้ว่าข้อเสนอเหล่านั้นจะมีคุณสมบัติครบถ้วนตามถ้อยคำที่ว่า “หากเป็นไปตามสภาพปกติแล้ว” (in the normal course of events) ประเทศนิวซีแลนด์ก็ไม่ได้รับสิ่งใดเลย ในลักษณะที่เป็นการรับประกันอย่างไม่มีเงื่อนไขว่า ในปี ค.ศ.1947 จะเป็นปีสิ้นสุดการทดลองนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศในมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้”³⁷

เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว ทางกรรมาธิการของประเทศฝรั่งเศสบางหน่วยงานได้ทำการแถลงการณ์ต่อสาธารณะออกอย่างต่อเนื่องเป็นจำนวนมากเกี่ยวกับการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ในอนาคต ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่งานของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในการประเมินการตีความเอกสารที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ของผู้ร้องขอ ซึ่งต้องมีการตรวจสอบเพื่อเข้าใจว่าแถลงการณ์เหล่านั้นมีการปรับเปลี่ยนเจตนาในการกระทำของฝรั่งเศสในอนาคตหรือไม่ นอกจากนี้ ศาลกล่าวว่าความจริงที่ว่า แถลงการณ์เหล่านี้ไม่ได้ทำขึ้นต่อหน้าศาล แต่ทำขึ้นในขอบเขตต่อสาธารณะ (public domain) ซึ่งรัฐบาลแห่งนิวซีแลนด์ได้รับรู้และนายกรัฐมนตรีนิวซีแลนด์ก็ได้แสดงความเห็นต่อเอกสารดังกล่าวในแถลงการณ์ของตนฉบับลงวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ.1974 ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างแน่นอนที่จะต้องพิจารณาแถลงการณ์ดังกล่าวทั้งหมด ทั้งจากเอกสารที่นำมาสู่ศาลฯ เพื่อพิจารณาเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1974 และจากเอกสารที่ได้กระทำขึ้นภายหลังจากนั้น

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศยังได้กล่าวต่อนางหนึ่งว่า ศาลฯในฐานะที่เป็นองค์กรทางตุลาการ ถึงแม้ว่าจะทราบถึงความสำคัญของหลักการในภาษิต *audi alteram partem* (ให้ฟังความอีกฝ่ายหนึ่งด้วย)³⁸ แต่ศาลก็ไม่ได้เห็นว่า หลักการดังกล่าวได้ตัดสิทธิศาลไม่ให้คำนึงถึงแถลงการณ์ที่กระทำขึ้นภายหลังกระบวนการพิจารณาด้วยวาจาแต่อย่างใด และยังเป็นเพียงเรื่องที่จะสนับสนุนและเพิ่มเติมเรื่องที่ได้มีการหารือไปแล้วในกระบวนการพิจารณา ซึ่งเป็นแถลงการณ์ที่ผู้ร้องขอต้องมีความคุ้นเคยอยู่แล้ว ดังนั้น ประเทศออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ในฐานะผู้ร้องขอจึงอาจคาดหมายได้ว่าศาลฯจะดำเนินการต่อเนื่องในเรื่องดังกล่าวอันจะนำมาซึ่งข้อสรุปในเรื่องคำอธิบายและผลกระทบของแถลงการณ์ต่อเนื่องดังกล่าว

³⁷ *Ibid.*, para. 33, p. 468.

³⁸ *Ibid.*, para. 34, p. 468-469, *Ibid.*, para. 33, p.265.

3.2.5.1 คำแถลงการณ์ต่อเนื่องของฝรั่งเศสเกี่ยวกับการทดลองนิวเคลียร์

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้พิจารณาและหยิบยก”คำประกาศ (declarations)” ที่สำคัญซึ่งประเทศฝรั่งเศสได้จัดทำขึ้นซึ่งมีทั้งหมด 7 คำประกาศด้วยกัน ซึ่งคำพิพากษาในส่วนนี้ได้ใช้คำว่า “คำแถลงการณ์ (statements)” เพื่อความสะดวกในการพิจารณาที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของคำแถลงการณ์ดังกล่าว จึงขอลำดับคำแถลงการณ์ที่อ้างถึงข้างต้นเรียงตามลำดับเหตุการณ์ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. คำประกาศหรือแถลงการณ์ฉบับแรกของประเทศฝรั่งเศส (First French Statement) ได้รวมอยู่ในแถลงการณ์ของทางราชการ (communiqué) ที่ออกโดยสำนักประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน ค.ศ.1974 ในเวลาไม่นานก่อนการเริ่มต้นการทดลองนิวเคลียร์ของฝรั่งเศสในปี ค.ศ.1974 อันมีใจความว่า

“กฎหมายภายใน (Decree) กำหนดให้นำมาตรการเพื่อความมั่นคงในการทดลองนิวเคลียร์ในมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้มาใช้อีกครั้ง และได้มีการเผยแพร่ลงในวารสารทางการฉบับลงวันที่ 8 มิถุนายน ค.ศ.1974

สำนักประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฯ ถือเอาโอกาสนี้แถลงว่า เมื่อมองถึงขั้นที่จะดำเนินการโครงการป้องกันทางนิวเคลียร์ของฝรั่งเศส ฝรั่งเศสจะอยู่ในฐานะที่จะดำเนินการทดลองระเบิดนิวเคลียร์ใต้ดินในทันทีที่การทดลองชุดที่ได้วางแผนไว้สำหรับช่วงฤดูร้อนนี้แล้วเสร็จ”³⁹

ข้อ 2. คำประกาศหรือแถลงการณ์ฉบับที่สอง (Second French Statement) ได้รวมอยู่ในสาส์น (Note) ทางทูตฉบับลงวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ.1974 จากสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำเมืองเวลลิงตันส่งถึงกระทรวงการต่างประเทศแห่งนิวซีแลนด์ ได้ทวนข้อความส่วนหนึ่งจากหนังสือแถลงการณ์เมื่อวันที่ 8 มิถุนายนตามที่ยกมาข้างต้น และเพิ่มเติมว่า

“.....ประเด็นที่ควรจะต้องชี้แจงว่า การตัดสินใจของสำนักประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่ให้ดำเนินการเปิดชุดการทดลองนิวเคลียร์โดยแถลงการณ์ของทางราชการนั้น แสดงถึงการเริ่มต้นจากการปฏิบัติในปีก่อนๆ กระบวนการนี้ได้รับเลือกในมุมมองแห่งข้อเท็จจริงที่ว่า ได้มีปัจจัยสำคัญใหม่ (a new element) เกิดขึ้นในการพัฒนาโครงการเพื่อให้ง่ายต่อการสกัดกั้นของฝรั่งเศส มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจัยสำคัญใหม่นี้ (a new element) กล่าวคือ เมื่อถึงจุดที่ฝรั่งเศสบรรลุ

³⁹ Ibid., para. 35, p. 469, Ibid., para. 34, p. 265.

การดำเนินการโครงการป้องกันด้วยวิธีการทางนิวเคลียร์ของตน ฝรั่งเศสจะอยู่ในฐานะที่จะก้าวสู่ขั้นตอนการวางเพลิงใต้ดินในทันทีที่ชุดการทดลองที่ได้วางแผนไว้สำหรับช่วงฤดูร้อนนี้แล้วเสร็จ

ดังนั้น การทดลองในชั้นบรรยากาศซึ่งจะดำเนินการในไม่ช้านั้น หากเป็นไปตามสภาพปกติแล้ว (in the normal course of events) การทดลองลักษณะนี้จะเป็นการดำเนินการลำดับสุดท้าย

ทางการของฝรั่งเศสแสดงความหวังว่า รัฐบาลแห่งนิวซีแลนด์จะเห็นว่า ข้อมูลนี้มีประโยชน์บ้าง และประสงค์จะพิจารณาข้อมูลดังกล่าว”⁴⁰

ข้อ 3. คำประกาศหรือแถลงการณ์ของฝรั่งเศสฉบับที่สาม (Third French Statement) ได้รวมอยู่ในสาส์น (Letter) ที่ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้กระทำขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.1974 เพื่อตอบต่อสาส์นของนายกรัฐมนตรีแห่งประเทศนิวซีแลนด์ลงวันที่ 11 มิถุนายน ดังนี้

“ในสถานการณ์ปัจจุบัน ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้สังเกตเห็นท่าทีเชิงบวกในสาส์นของท่านต่อคำประกาศในแถลงการณ์ของทางราชการ (communiqué) ฉบับลงวันที่ 8 มิถุนายน ค.ศ.1974 ว่าเรากำลังจะดำเนินการทดลองใต้ดิน (underground tests) ซึ่งข้าพเจ้าหวังว่ารัฐบาลแห่งนิวซีแลนด์จะไม่มองข้ามความสำคัญของปัจจัยสำคัญใหม่ดังกล่าว (a new element)”⁴¹

ข้อ 4. แถลงการณ์ที่ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้แถลงขึ้นเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม ค.ศ.1974 ต่อที่ประชุมผู้สื่อข่าว (press conference) ซึ่งประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้กล่าวว่า

“...ในประเด็นการทดลองนิวเคลียร์ดังกล่าวนี้ ท่านคงทราบว่า ท่านนายกรัฐมนตรีได้แสดงความเห็นต่อสาธารณชนในสภาผู้แทนราษฎร (national assembly) ผ่านการปราศรัยแนะนำโครงการของรัฐบาล โดยได้ระบุว่า การทดสอบระเบิดนิวเคลียร์ของฝรั่งเศสจะดำเนินต่อไป ผมเองเคยได้พูดอย่างชัดเจนแล้วว่า การทดลองนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศครั้งนี้จะเป็นครั้งสุดท้าย และสมาชิกในคณะรัฐบาลเองก็รับทราบกันเป็นอย่างดีถึงความตั้งใจของเราในจุดนี้...”⁴²

⁴⁰ *Ibid.*, para. 36, pp. 469-470.

⁴¹ *Ibid.*, para. 38, pp. 470-471.

⁴² *Ibid.*, para. 40, p. 471, *Ibid.*, para. 37, p. 266.

ข้อ 5. เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม ค.ศ.1974 ในการสัมภาษณ์ (interview) ทางโทรทัศน์ของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมฝรั่งเศส กล่าวว่า

“รัฐบาลแห่งฝรั่งเศสได้ทำเต็มความสามารถหรือทำดีที่สุด (had done its best) เพื่อให้แน่ใจว่า การทดลองนิวเคลียร์ปี ค.ศ. 1974 นั้นจะเป็นการทดลองในชั้นบรรยากาศครั้งสุดท้าย”⁴³

ข้อ 6. เมื่อวันที่ 25 กันยายน ค.ศ.1974 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของฝรั่งเศส ในขณะการกล่าวปราศรัย (speech) ต่อที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (addressing the United Nations General Assembly) ซึ่งกล่าวว่า

“ขณะนี้เราอยู่ในขั้นตอนที่เทคโนโลยีนิวเคลียร์ที่มีอยู่ของเราทำให้เราสามารถดำเนินโครงการต่อต้านการทดสอบนิวเคลียร์ใต้พื้นดิน (underground testing) ได้แล้ว และเราได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้เกิดการทดสอบดังกล่าวในต้นปีหน้า”⁴⁴

ข้อ 7. เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม ค.ศ.1974 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมฝรั่งเศสได้กล่าวต่อที่ประชุมผู้สื่อข่าว (press conference) ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมได้กล่าวถึงสองครั้งในคำพูดที่เกือบจะเหมือนกันว่า

“จะไม่มี การทดลองในชั้นบรรยากาศใดๆ อีกในปี ค.ศ.1975 และประเทศฝรั่งเศสพร้อมที่จะดำเนินการทดลองใต้ดิน นอกจากนี้ ยังได้กล่าวต่ออีกว่า ไม่ว่ารัฐบาลประเทศอื่นๆ จะได้รับแจ้งให้ทราบคำตัดสินใจอย่างเป็นทางการหรือไม่ รัฐบาลประเทศอื่นๆ ก็สามารถรับทราบคำตัดสินใจดังกล่าวผ่านทางสื่อมวลชน และโดยการอ่านจากแถลงการณ์ของทางราชการที่ออกโดยสำนักประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ ได้”⁴⁵ ทั้งนี้ เขาได้เจตนาละวลีที่แสดงความเฉพาะเจาะจงที่ว่า “หากเป็นไปตามสภาพการณ์ปกติแล้ว”

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถพิจารณาได้ว่าการแถลงการณ์อย่างต่อเนื่องจากประเทศฝรั่งเศสทั้งหมด 7 คำแถลงการณ์ ที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้หยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นพิจารณาในทางเนื้อหาของคดี ซึ่งมีที่มาอันหลากหลายต่อศาลในการกำหนดเจตนาต่างๆ ของ

⁴³ *Ibid.*, para. 41, p. 471, *Ibid.*, para. 38, p. 266.

⁴⁴ *Ibid.*, para. 42, p. 471, *Ibid.*, para. 39, p. 266.

⁴⁵ *Ibid.*, para. 43, p. 471, *Ibid.*, para. 40, pp. 266-267.

ประเทศฝรั่งเศสเพื่อค้นหาประเด็นการมีอยู่ของข้อพิพาท (existence of dispute) กล่าวคือ ศาลฯ ได้พิจารณาถึงคำแถลงการณ์สามฉบับ (three statements) ซึ่งประเทศนิวซีแลนด์และประเทศออสเตรเลียได้นำมาโต้แย้งต่อศาลในชั้นกระบวนการพิจารณาด้วยวาจา (before oral proceeding) ยิ่งไปกว่านั้น ศาลฯ ยังได้พิจารณาคำแถลงการณ์ที่เกี่ยวข้อง (relevant statements ; after oral proceeding) ซึ่งทางการของฝรั่งเศสได้กระทำขึ้นในเวลาต่อมาด้วย

3.2.5.2 ผลผูกพันทางกฎหมายของคำแถลงการณ์ต่อเนื่องของฝรั่งเศส

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้ตั้งข้อสังเกตว่า ประเทศนิวซีแลนด์และออสเตรเลียได้รับรองความเป็นไปได้ของข้อพิพาทที่จะถูกระงับโดยคำประกาศฝ่ายเดียวของรัฐ (unilateral declarations) ที่ทำขึ้นโดยประเทศฝรั่งเศส ซึ่งคำแถลงการณ์เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ. 1974 นายกรัฐมนตรีโรลิงของนิวซีแลนด์ได้กล่าวว่า

“จนกว่าพวกเราจะได้รับคำรับรองว่าการทดลองนิวเคลียร์เช่นนี้จะจบสิ้นอย่างถาวร ข้อพิพาทระหว่างประเทศนิวซีแลนด์กับประเทศฝรั่งเศสก็ยังคงมีอยู่ต่อไป” คำแถลงการณ์ดังกล่าวเป็นไปตามความเห็นของนิวซีแลนด์ที่ว่า “ยังมีความเป็นไปได้ที่จะมีการทดลองนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศต่อไปอีก หรือการทดลองนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศยังคงมีการเปิดกว้างอยู่ในปัจจุบัน”

อย่างไรก็ตาม ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศต้องให้ข้อคิดเห็นต่อความหมาย (meaning) และขอบเขต (scope) ที่ผู้กล่าวคำประกาศฝ่ายเดียว (unilateral declarations) ตั้งใจแสดงออกมาซึ่งอาจเป็นการสร้างพันธกรณี (obligations) ทางกฎหมายได้ ซึ่งศาลฯ ต้องคำนึงถึงเจตนา (intention) และพฤติการณ์ (circumstances) ที่ทำขึ้นตามแถลงการณ์เหล่านั้น กล่าวคือ ในเรื่องนี้คำประกาศฝ่ายเดียวจะต้องประกอบด้วยข้อผูกพัน (engagement) ของประเทศฝรั่งเศส และในการนี้ รัฐอื่นๆ ที่ไม่เป็นคู่กรณี (party) ของคำประกาศดังกล่าวนั้นไม่สามารถจะถูกผูกพันตามคำประกาศดังกล่าวได้

ทั้งนี้ เมื่อกล่าวถึงคำแถลงการณ์ของรัฐบาลฝรั่งเศสซึ่งอยู่ในการพิจารณาของศาลฯ ในขณะนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นการแถลงการณ์ที่ทำขึ้นโดยประธานาธิบดีของสาธารณรัฐฝรั่งเศส กรณีนี้ไม่มีข้อสงสัยในมุมมองของหน้าที่ของประธานาธิบดีว่า การติดต่อสัมพันธ์หรือแถลงการณ์ต่อสาธารณะด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรในฐานะที่เป็นผู้นำของรัฐ ถือเป็นการกระทำ (acts) ในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของฝรั่งเศส ซึ่งแถลงการณ์ของประธานาธิบดีสาธารณรัฐฝรั่งเศส และแถลงการณ์ของสมาชิกในรัฐบาลฝรั่งเศสกระทำการภายใต้อำนาจของประธานาธิบดีสาธารณรัฐฝรั่งเศส รวมถึงแถลงการณ์ฉบับสุดท้ายของรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงกลาโหม (ลงวันที่ 11 ตุลาคม ค.ศ. 1974) รวมกันเป็นแถลงการณ์ทั้งหมด ดังนั้น ไม่ว่าแถลงการณ์จะแสดงออกมาในรูปแบบอย่างไรก็ตาม แถลงการณ์เหล่านี้จะต้องแสดงถึงข้อผูกพันของรัฐ โดยคำนึงถึงเจตนา (intention) และพฤติการณ์ (circumstances) ที่ทำขึ้นตามแถลงการณ์เหล่านั้น⁴⁶

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศยังวินิจฉัยอีกว่า คำแถลงการณ์ฝ่ายเดียวของทางการฝรั่งเศสได้กระทำขึ้นภายนอกศาล (outside the court) ต่อสาธารณะชนหรืออย่างเปิดเผย (publicly) และมีผลต่อรัฐอื่นๆ โดยทั่วไป (erga omnes) ถึงแม้ว่าคำแถลงการณ์บางฉบับจะได้สื่อสารโดยตรงไปยังรัฐบาลนิวซีแลนด์และออสเตรเลียก็ตาม ซึ่งตามข้อสังเกตในหลักกฎหมายที่อธิบายไปข้างต้น เห็นได้ว่าแถลงการณ์ไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงรัฐใดรัฐหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงหรือไม่ต้องได้รับการยอมรับจากรัฐอื่นใดเพื่อให้มีผลทางกฎหมายแต่อย่างใด แต่โดยสภาพและลักษณะทั่วไปของแถลงการณ์เหล่านั้นต้องชัดเจนสำหรับการประเมินเจตนาทางกฎหมาย และต้องอาศัยการตีความแถลงการณ์ซึ่งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเห็นว่าจะต้องรีบดำเนินการในขณะนี้ และในปัจจุบันนี้ ศาลมีสิทธิที่จะสันนิษฐานในเบื้องต้นได้ว่า คำแถลงการณ์ของประเทศฝรั่งเศสไม่ได้ทำขึ้นอย่างไรซึ่งความหมาย (in vacuo) แต่มีความเกี่ยวข้องกับการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของกระบวนการพิจารณาในปัจจุบัน และแม้ว่าประเทศฝรั่งเศสจะไม่ได้เข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีนี้ก็ตาม

การประกาศที่ว่า การทดลองอาวุธนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศในปี ค.ศ. 1974 จะเป็นการทดลองครั้งสุดท้ายนั้น ทางรัฐบาลฝรั่งเศสได้แสดงให้ประชาคมโลกทั้งหมด รวมถึงผู้ร้องขอกล่าวคือ ประเทศนิวซีแลนด์และประเทศออสเตรเลีย ได้ทราบถึงเจตนาของตนที่จะสิ้นสุดการทดลองเหล่านี้ ในการนี้จึงเป็นการผูกพันที่จะสันนิษฐาน (assume) ได้ว่ารัฐอื่นๆอาจจดจำและเชื่อถือผลของคำแถลงการณ์เหล่านั้นได้ ทั้งนี้ ความสมบูรณ์ของแถลงการณ์และผลทางกฎหมายจะต้องพิจารณาตามกรอบทั่วไปของความมั่นคงในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึงความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในทางความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่างๆ

ยิ่งไปกว่านั้น ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ กล่าวว่า เราสามารถค้นหาการแสดงเจตนาหรือการตีความทางกฎหมายอย่างเป็นนัยของการกระทำฝ่ายเดียว (unilateral act) ได้จากสาระสำคัญที่แท้จริง (actual substance) ของแถลงการณ์เหล่านี้เองและจากพฤติการณ์แวดล้อม

⁴⁶ *Ibid.*, para. 51, p. 474, *Ibid.*, para. 49, p. 269.

(circumstance) ที่แถลงการณ์นี้ได้ทำขึ้นด้วย⁴⁷ซึ่งวัตถุประสงค์ของคำแถลงการณ์เหล่านี้ของประเทศฝรั่งเศสมีความชัดเจนและกล่าวต่อประชาคมระหว่างประเทศโดยรวม และศาลฯ ถือว่าคำแถลงการณ์ต่างๆ เหล่านี้ได้ก่อให้เกิดข้อผูกมัด (undertaking) ที่มีผลในทางกฎหมาย ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศตัดสินว่า ในการตัดสินใจหยุดดำเนินการทดลองในชั้นบรรยากาศที่มีผลบังคับนั้น ประธานาธิบดีของสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้ให้ข้อผูกมัด (undertaking) ต่อประชาคมระหว่างประเทศจากถ้อยคำที่เขาได้กล่าวไปเอง

เป็นความจริงที่ว่า รัฐบาลประเทศฝรั่งเศสได้ยืนยันมาโดยตลอดว่า การทดลองนิวเคลียร์ของฝรั่งเศสนั้นมิได้ขัดต่อข้อกำหนดใดๆ ที่มีอยู่ของกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งประเทศฝรั่งเศสก็ไม่ยอมรับว่าประเทศฝรั่งเศสได้เข้าผูกพันโดยกฎเกณฑ์ใดๆ ของกฎหมายระหว่างประเทศที่จะต้องสิ้นสุดการทดลองนิวเคลียร์ดังกล่าว แต่กรณีนี้ก็ได้ส่งผลกระทบต่อผลทางกฎหมายของคำแถลงการณ์ต่อเนื่องที่ได้ตรวจสอบข้างต้นแต่อย่างใด ศาลฯ เห็นว่าข้อผูกพันฝ่ายเดียวที่เป็นผลมาจากคำแถลงการณ์ต่างๆ เหล่านี้ไม่สามารถตีความให้เป็นการยอมรับโดยปริยายได้ว่ารัฐนั้นมีอำนาจโดยพลการที่จะเพิกถอนหรือพิจารณาใหม่ได้ และศาลฯ ยังวินิจฉัยเพิ่มเติมว่า รัฐบาลฝรั่งเศสมีข้อผูกมัดตามพันธกรณีในลักษณะที่แน่นอนและขอบเขตต่างๆ นั้นถูกเข้าใจได้ว่าเป็นไปตามถ้อยคำที่แท้จริงตามที่ได้มีการแสดงออกโดยเปิดเผยของฝรั่งเศส⁴⁸

ในสถานการณ์ปัจจุบันนี้ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจะต้องตรวจสอบและเปรียบเทียบข้อผูกมัด (commitment) ที่ประเทศฝรั่งเศสได้กระทำขึ้นกับข้อเรียกร้อง (claim) ที่ผู้ร้องขอได้เสนอ แม้ว่าทางผู้ร้องขอเองจะได้ร้องขอต่อศาลฯ อย่างเป็นทางการถึงคำวินิจฉัยของศาลฯ ในเรื่องสิทธิและพันธกรณีของคู่กรณี ข้อพิพาทที่ยังคงอยู่ในฐานะที่เป็นวัตถุประสงค์สุดท้ายคือ การต้องการให้ยุติการทดลองนิวเคลียร์ โดยประเทศฝรั่งเศสได้รับการร้องขอให้รับรองว่าโครงการทดลองระเบิดนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศของประเทศฝรั่งเศสจะต้องสิ้นสุดลง ในขณะที่รัฐบาลนิวซีแลนด์ก็ได้แสดงการคัดค้านต่อการทดลองนิวเคลียร์ในปี ค.ศ. 1974 ซึ่งรัฐบาลนิวซีแลนด์ได้อ้างอิงเป็นการเฉพาะถึงคำรับรองว่า “ในปี ค.ศ. 1974 จะเป็นการสิ้นสุดการทดลองนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศในมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้” ซึ่งในหลายครั้งและหลายโอกาสที่รัฐบาลนิวซีแลนด์ได้กล่าวว่า รัฐบาลนิวซีแลนด์พร้อมที่จะยอมรับคำรับรองดังกล่าว เนื่องจาก ศาลฯ ได้ตัดสินว่าประเทศฝรั่งเศส

⁴⁷ *Ibid.*, para. 53, pp. 474-475, *Ibid.*, para. 51, pp. 269-270.

⁴⁸ *Ibid.*, para. 53, pp. 474-475, *Ibid.*, para. 51, pp. 269-270.

เป็นฝ่ายทำข้อผูกมัด (commitment) ในการนี้ขึ้น จึงไม่มีโอกาสที่จะแถลงข้อคิดเห็นในเรื่องสิทธิ และพันธกรณีของคู่กรณีในอดีตได้

ดังนั้น ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจึงได้วินิจฉัยว่า ในสถานการณ์ปัจจุบัน วัตถุประสงค์ของนิวซีแลนด์และออสเตรเลียซึ่งมีผลบังคับนั้นได้บรรลุผลสำเร็จแล้ว (accomplished) กล่าวคือ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้ตัดสินว่าประเทศฝรั่งเศสมีหน้าที่ความผิดชอบตามพันธกรณี (obligation) ที่เกิดขึ้นจากการกระทำฝ่ายเดียวที่จะไม่ทำการทดลองนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศในมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้ต่อไป อันเป็นผลมาจากที่ประเทศนิวซีแลนด์และออสเตรเลียได้เรียกร้องการรับรองจากประเทศฝรั่งเศสว่าจะยุติและสิ้นสุดการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ และประเทศฝรั่งเศสโดยความปรารถนาของตนเองได้ทำการแถลงการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่องในปี ค.ศ. 1974 (a series of statements) ให้เกิดผลว่าประเทศฝรั่งเศสจะหยุดหรือสิ้นสุดการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศโดยไม่มีเงื่อนไขในเขตมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้

นอกจากนี้ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศยังตัดสินว่าประเทศฝรั่งเศสเองเป็นฝ่ายรับเอาพันธกรณี (obligation) มาจากการประพฤติปฏิบัติ (conduct) ที่เกี่ยวเนื่องกับการยุติการทดลองนิวเคลียร์ที่มีผลบังคับ และศาลฯกล่าวเสริมต่อไปอีกว่า หากสันนิษฐานว่าประเทศนิวซีแลนด์ได้รับคำรับรองจากประเทศฝรั่งเศสในโอกาสครั้งใดครั้งหนึ่งที่ตามที่ประเทศนิวซีแลนด์ได้มีการร้องขอให้คำรับรองนั้น เมื่อประเทศนิวซีแลนด์พอใจจากการตีความของตน ประเทศนิวซีแลนด์จะพิจารณาว่าข้อพิพาทดังกล่าวสิ้นสุดลงแล้ว รวมทั้งจะยกเลิกกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายเกณฑ์ของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ หรือกล่าวในทางตรงข้าม หากไม่เป็นไปตามการร้องขอของประเทศนิวซีแลนด์นั้น ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศย่อมมีความสามารถที่จะค้นหาคำวินิจฉัยอิสระในประเด็นปัญหานี้ได้ หรือศาลยุติธรรมระหว่างประเทศกล่าวอย่างเป็นนัยว่าศาลฯ สามารถค้นหาคำวินิจฉัยที่เป็นอิสระในคดีนี้ได้⁴⁹

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศอธิบายต่อไปว่า มีความจริงที่ว่า “ศาลฯ ไม่สามารถพิจารณาถึงคำประกาศ (declarations) คำประกาศยอมรับ (admission) หรือข้อเสนอต่างๆ (proposals) ซึ่งคู่กรณีอาจได้กระทำขึ้นระหว่างการเจรจาโดยตรง เมื่อการเจรจาดังกล่าวไม่ได้นำไปสู่ความตกลง (agreement) ที่มีความสมบูรณ์ได้” ซึ่งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศอ้างมาจากคดี (Factory at Chorzow (Merits), P.C.I.J., Series A, No. 17, p. 51) อย่างไรก็ตาม ศาลฯกล่าวว่าในคดีปัจจุบันนี้ มิได้ถือว่าเป็นสถานการณ์ที่ศาลฯต้องเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าว ประเทศนิวซีแลนด์

⁴⁹ Ibid., para. 57, pp. 475-476, Ibid., para. 54, p. 270.

และออสเตรเลียได้ระบุข้อเรียกร้องไว้อย่างชัดเจนและเป็นที่น่าพึงพอใจ และประเทศฝรั่งเศสก็ได้ดำเนินการอย่างเป็นอิสระในกรณีนี้ ดังนั้น ประเด็นที่ศาลฯจะต้องพิจารณาคือ การตีความการกระทำ (conduct) ของคู่กรณีแต่ละฝ่าย ซึ่งข้อสรุปที่ศาลฯได้มาจากการตีความดังกล่าว นั้น มิได้มีผลเป็นการประนีประนอมข้อเรียกร้องของทั้งสองฝ่าย ศาลฯเพียงแค่อันหาวัตถุประสงค์ของข้อเรียกร้องและผลของการกระทำของผู้คัดค้าน กล่าวคือ ประเทศฝรั่งเศสเท่านั้น และการกระทำดังกล่าวถือเป็นหน้าที่ซึ่งรัฐจะต้องปฏิบัติตามด้วย สำหรับข้อเสนอนี้ใดๆ ที่ว่าข้อพิพาทไม่สามารถยุติลงได้ด้วยแถลงการณ์ที่กระทำขึ้นในนามของประเทศฝรั่งเศส จะเป็นไปในทางตรงข้ามกับมุมมองของผู้ร้องขอ กล่าวคือ ประเทศนิวซีแลนด์และออสเตรเลียที่ได้แสดงออกอย่างชัดเจนทั้งต่อหน้าศาลยุติธรรมระหว่างประเทศและต่อที่อื่นๆ⁵⁰

ศาลฯยังเพิ่มเติมว่า ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในฐานะที่เป็นองค์กรในการอำนวยความสะดวกในทางระหว่างประเทศที่ได้รับการร้องขอให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างประเทศต่างๆ ความมีอยู่ของข้อพิพาท (The existence of a dispute) ถือเป็นเงื่อนไขหลักที่ศาลฯจะสามารถใช้อำนาจทางตุลาการได้ (judicial function) ทั้งนี้ คู่กรณีแต่เพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีอำนาจเพียงพอที่จะกล่าวอ้างได้ว่ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นเพราะ “ไม่ว่าข้อพิพาทในทางระหว่างประเทศจะมีอยู่หรือไม่ นั่นคือประเด็นสำหรับการกำหนดวัตถุประสงค์ที่แท้จริงโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ” ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศอ้างมาจากคดี (Interpretation of Peace Treaties with Bulgaria, Hungary and Romania (First Phase), Advisory Opinion, รายงานศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ค.ศ. 1950 หน้า 74) ดังนั้น ข้อพิพาทที่นำขึ้นมาสู่กระบวนการพิจารณาของศาลฯจะต้องมีอยู่ในขณะที่ศาลฯได้มีคำวินิจฉัย และศาลฯจะต้องไม่ล้มเหลวในการรับรู้ถึงสถานการณ์ที่ข้อพิพาทนั้นไม่มีอยู่ เพราะได้บรรลุวัตถุประสงค์ในท้ายที่สุดของผู้ร้องขอโดยวิธีอื่นๆ แล้ว

ทั้งนี้ หากคำประกาศของประเทศฝรั่งเศสที่เกี่ยวกับการยุติการทดลองอาวุธนิวเคลียร์มีผลบังคับแล้วและมีความสำคัญตามที่ศาลฯได้กำหนดไว้ อีกนัยหนึ่งหากคำประกาศ (Declaration) ดังกล่าวมีสาเหตุทำให้ข้อพิพาทหมดสิ้นไป ผลลัพธ์ที่ตามมาทั้งหมดคือศาลฯไม่ต้องค้นหาคำวินิจฉัยอีกต่อไป

อย่างไรก็ตาม ข้อโต้แย้งอาจมีว่า ถึงแม้ว่าประเทศฝรั่งเศสอาจปฏิบัติพันธกรณีตามคำประกาศฝ่ายเดียว (unilateral declarations) ในการไม่ดำเนินการทดลองนิวเคลียร์ในชั้นบรรยากาศในมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้ คำพิพากษาของศาลฯในประเด็นนี้ก็อาจยังคงมี

⁵⁰ *Ibid.*, para. 57, pp. 475-476, *Ibid.*, para. 54, p. 270.

ความสำคัญอยู่ เพราะหากคำพิพากษายืนยันตามข้อโต้แย้งของผู้ร้องขอแล้ว จะถือเป็นการเพิ่มความหนักแน่นให้แก่ผู้ร้องขอโดยการยืนยัน (affirming) ถึงพันธกรณี (obligations) ของผู้คัดค้าน เมื่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเห็นว่าผู้คัดค้านรับเอาพันธกรณีในเรื่องการกระทำ (conduct) เกี่ยวเนื่องกับการยุติการทดลองนิวเคลียร์ที่มีผลบังคับแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีการดำเนินการทางศาลอีกแต่อย่างใด กล่าวคือ ผู้ร้องขอได้เรียกร้องให้ผู้คัดค้านให้การรับรองว่า การทดลองดังกล่าวจะต้องสิ้นสุดลง และผู้คัดค้านได้ทำแถลงการณ์ (statement) ต่างๆ ด้วยตนเองตามลำดับแสดงถึงผลว่าการทดลองดังกล่าวจะสิ้นสุดลง ดังนั้น ศาลฯ จึงสรุปในประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่งว่าไม่ปรากฏข้อพิพาทเกิดขึ้น และข้อเรียกร้องของนิวซีแลนด์จึงไม่มีวัตถุประสงค์ใดๆ อีกต่อไป ผลคือคำวินิจฉัยในประเด็นต่อมา มาจึงไม่มีเหตุผลที่จะมีอยู่ (raison d'être)

ศาลได้กล่าวเสริมว่า ไม่อาจกล่าวได้ว่าศาลอาจเลือกที่จะมีคำพิพากษาในคดีที่ได้ยื่นฟ้องต่อศาลฯ ตามที่ศาลเห็นสมควร โดยที่ปฏิเสธจะมีคำพิพากษาในเรื่องอื่นๆ โดยที่มาตรา 38 แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศบัญญัติว่า อำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศคือการ “วินิจฉัยข้อพิพาทที่ยื่นต่อศาลตามกฎหมายระหว่างประเทศ”⁵¹ นอกเหนือจากมาตรา 38 ดังกล่าว ยังมีบทบัญญัติและข้อบังคับอื่นๆ ของพระธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศที่บัญญัติอย่างชัดเจนว่า ศาลฯ สามารถใช้อำนาจในการพิจารณาเมื่อข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีนั้นมีอยู่อย่างแท้จริง (dispute genuinely exists between the parties) ดังนั้น ในการงดเว้นจากการดำเนินการในคดีนี้ต่อไปนั้น ศาลฯ จึงเพียงแค่นี้ความอำนาจตุลาการของศาลฯ อย่างถูกต้องและเหมาะสมเท่านั้น

ในอดีต ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้ระบุถึงการพิจารณาซึ่งนำไปสู่การปฏิเสธที่จะมีคำพิพากษา คดีในปัจจุบันนี้ถือเป็นหนึ่งในนั้น “ซึ่งพฤติการณ์ที่ (circumstances)...ทำให้การพิพากษาไม่มีวัตถุประสงค์” ซึ่งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศอ้างมาจากคดี (Northern Cameroons, Judgment, รายงานของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ค.ศ.1963 หน้า 38) ดังนั้น ศาลฯ จึงสรุปว่าไม่มีเหตุผลใดที่จะให้มีการพิจารณาต่อไปและไม่มีประโยชน์แต่อย่างใดในการพิจารณา ในขณะที่การยุติอำนาจทางตุลาการอาจนำไปสู่ความปรองดองระหว่างประเทศใน

⁵¹ Article 38 of the Statute of the International Court of Justice

1. The Court, whose function is to decide in accordance with international law such disputes as are submitted to it, shall apply.

สถานการณ์ของความขัดแย้งนี้ ซึ่งตรงกับสุภาษิตที่ว่า “การฟ้องร้องโดยไม่จำเป็นนั้นเป็นอุปสรรคต่อความปรองดองดังกล่าว”

ดังนั้น ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ไม่จำเป็นต้องทำคำแถลงหรือประกาศใดๆ เพิ่มเติมในคดีนี้แล้ว กล่าวคือ มิใช่อำนาจของศาลในการวินิจฉัยจัดการกับประเด็นปัญหาต่างๆ อย่างไม่มีตัวตน (in abstracto) เมื่อศาลมีข้อสรุปว่ารูปคดีไม่เข้าข่ายที่จะต้องตัดสินอีกต่อไปแล้ว วัตถุประสงค์ของข้อเรียกร้องก็ไม่ปรากฏอยู่อย่างชัดเจนแล้ว ดังนั้น คำพิพากษาจึงไม่มีประเด็นให้ต้องตัดสินชี้ขาดแต่อย่างใด

จากคำวินิจฉัยของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ศาลซึ่งได้รับการร้องขอให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างรัฐต่างๆ ในประชาคมระหว่างประเทศ จะต้องพิจารณาประเด็นข้อพิพาทที่นำมาสู่ศาลก่อนและข้อพิพาทดังกล่าวจะต้องมีอยู่ในขณะที่ศาลมีคำวินิจฉัยด้วย ซึ่งในคดีปัจจุบันไม่มีข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้วอันเกิดจากการกระทำของประเทศฝรั่งเศสเอง ข้อเรียกร้องของประเทศนิวซีแลนด์จึงไม่มีวัตถุประสงค์อีกต่อไป ดังนั้น คำพิพากษาจึงไม่มีประเด็นให้ต้องตัดสินชี้ขาดแต่อย่างใด ยิ่งไปกว่านี้ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศยังเสริมว่าประเทศฝรั่งเศสได้ทำข้อผูกมัดหรือให้คำมั่น (commitment) เกี่ยวกับการกระทำในอนาคตของตนเอง กรณีนี้จึงมิใช่อำนาจของศาล ที่จะไปพิจารณาว่ารัฐจะไม่ปฏิบัติตามข้อผูกมัดดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม ศาลได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า หากหลักการของคำพิพากษานี้ได้รับผลกระทบจากผู้คัดค้าน(ฝรั่งเศส) ผู้ร้องขอสามารถร้องขอให้มีการตรวจสอบสถานการณ์ตามข้อกำหนดของบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลได้⁵²

ฉะนั้น เมื่ออาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดีการทดลองนิวเคลียร์จึงได้วินิจฉัยด้วยคะแนนเสียงเก้าต่อหกเสียงว่า ไม่ปรากฏข้อพิพาทขึ้น และข้อเรียกร้องของนิวซีแลนด์และออสเตรเลียไม่มีวัตถุประสงค์อีกต่อไป ดังนั้น จึงมิได้มีการร้องขอให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศมีคำวินิจฉัยใดๆ

⁵² Nuclear Test Case (New Zealand v. France), *supra* note 27, para. 63, p. 477. see also, Nuclear Test Case (Australia v. France), *supra* note 28, para. 60, p. 272.